

DRAUGAS

PERIODICALS
November 18,
Vol. LXXXVII

90th ANNIVERSARY

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY
KETVIRTADIENIS - THURSDAY, LAPKRIČIO - NOVEMBER 18, 1999

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 11/17/99
UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

90-IEJI METAI

Nr. 225
Kaina 50 c.

„Williams“ ir „LUKoil“ pradėjo derybas dėl naftos

Vilnius, lapkričio 17 d. (BNS) — JAV bendrovės „Williams International“ valdoma bendrovė „Mažeikių nafta“ ir Rusijos susivienijimas „LUKoil“ pradėjo derybas dėl naftos tiekimo Mažeikių naftos perdirbimo gamyklai.

Antradienį Mažeikiuose apie tai kalbėjosi „Mažeikių naftos“ generalinis direktorius Steve Hunkus ir „LUKoil“ duktėrinės bendrovės „Northern Europe LUKoil Investing“ atstovas Lietuvoje Ivan Paleičik.

Pokalbiai su „LUKoil“ pradėti po to, kai „Mažeikių nafta“ nepavyko susitarti dėl naftos su kitomis Rusijos bendrovėmis. Vienintelė naftos perdirbimo gamykla nuo pirmadienio stovi be darbo, nes neturi žaliavos.

„Mažeikių naftos“ atstovai atsisakė komentuoti derybų turinį. Kaip skelbta, neturėdama žaliavos, pirmadienį Mažeikių naftos perdirbimo gamykla sustabdė.

Pasak I. Paleičik, „Mažeikių

nafta“ prašė parduoti naftos. „Pažiūrėsim, gal bus kokia galimybė ir ką nors galėsime padaryti. Nafta šiame jau paskirstyta“, sakė I. Paleičik. Anot jo, su „Mažeikių nafta“ kalbėta ne apie vienkartinį naftos pardavimą, o apie ilgą bendradarbiavimą.

„Mūsų politika — dirbti 10-20 metų, o ne trumpai. Mūsų netenkina trumpalaikis bendradarbiavimas“, kalbėjo „LUKoil“ atstovas Lietuvoje.

I. Paleičik patvirtino, kad „LUKoil“ galėtų tiekti Mažeikiams iki 6 mln. tonų naftos per metus, jei susivienijimą patenkintų naftos pirkimo sąlygos. Tokį kiekį Rusijos susivienijimas siūlė garantuoti ir tuo atveju, jei jis būtų tapęs „Mažeikių naftos“ akcininku.

Visa ketvirtąjam ketvirčiui „Mažeikių naftai“ Rusijos skirta nafta jau perdirbta, liko nepateikta tik 45,000 tonų. Rusija spalio-gruodžio mėnesiams Mažeikių gamyklai skyrė 261,000 tonų, o eksportui per Batingę — 430,000 tonų naftos.

„Mažeikių naftos“ privatizavimo priešrinkimai nerimsta

Vilnius, lapkričio 17 d. (Elta) — Seimo opozicinių frakcijų vadovai kreipėsi į Seimo pirmininką Vytautą Landsbergį, prašydami pritariti, kad referendumas dėl valstybės valdymo kontrolės ir sprendžiamosios galios pertvarkytoje akcinėje bendrovėje „Mažeikių nafta“ būtų rengiamas kartu su rinkimais į savivaldybių tarybas 2000 m. kovo 19 dieną.

Tokį kreipimąsi pasirašė Seimo Centro sąjungos frakcijos seniūnas Egidijus Bickauskas, LDDP frakcijos vadovas Česlovas Juršėnas, Socialdemokratų frakcijos seniūno pavaduotojas Juozas Olekas, Nepriklausomos frakcijos seniūnė Kazimiera Prunskienė ir Jungtinės frakcijos seniūnas Rimantas Smetona.

Kreipimosi autoriai savo

prašymą argumentuoja sudėtinga ekonomine bei finansine valstybės padėtimi bei siekiu taupyti valstybės lėšas.

Antradienį Seime paaiškėjo referendumo dėl valstybės valdymo pertvarkytos bendrovės „Mažeikių nafta“ valdymo data. Tai — 2000 m. vasario 13 diena. Visas nutarimo projektas dėl referendumo skelbimo dar nepriimtas. Jo svarstyme padaryta pertrauka iki artimiausio Seimo posėdžio.

Opozicinių frakcijų atstovai, pasiūlė referendumą, nori jį rengti kartu su savivaldybių rinkimais kitų metų kovo 19 d. Jie motyvavo, kad tokiu būdu būtų sutaupyta valstybės lėšos, nes referendumo surengimas kainuoja apie 10 milijonų litų.

Seimo nariai prašo malonės kalinamam kolegai

Vilnius, lapkričio 16 d. (BNS) — Penkiolikos Seimo narių grupės vardu antradienį prezidentui Valdui Adamkui įteiktas prašymas suteikti malonę nuteistajam parlamentariui Audriui Butkevičiui už jo „nuopelnius valstybei“.

Anot malonės prašymo, Audrius Butkevičius „buvo vienas Sąjūdžio organizatorių“.

* AB „Klaipėdos nafta“ trečiadienį vykusiame akcininkų susirinkime nutarta pasirašyti bendradarbiavimo sutartį su JAV verslo „Williams International“ valdoma „Mažeikių naftos“ bendrove.

Nors iš 39 akcininkų susirinkime dalyvavo tik 5, pakako ūkio ministerijos, valdancios didžiąją dalį bendrovės akcijų, pritarimo, kad būtų pasirašyta minėta sutartis. Anksčiau tokios sutarties pasirašymui prieštaravo dalis smulkųjų bendrovės akcininkų.

AB „Klaipėdos nafta“ vadovai teigia, kad po sutarties pasirašymo bendrovės krovos apimtys turėtų gerokai išaugti, ji nuolat turės darbo ir galės išlaikyti visus šiuo metu dirbancius žmones. (BNS)

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių organizacijos kūrėjų. Be to, pasak užtarėjų, A. Butkevičius, būdamas pirmuoju atkurto Nepriklausomos Lietuvos krašto apsaugos ministro, „daug padarė, kad jau 1993 m. rugsėjo 1 d. buvo išvesta iš mūsų valstybės Rusijos kariuomenė“.

„Nekvestionuodami teismo sprendimo, manome, kad toks nusipelnęs Lietuvai žmogus galėtų tikėtis Jūsų Ekscelencijos malonės“, rašo prezidentui Seimo nariai.

Malonės prašymą pasirašė Jungtinės frakcijos nariai Kazys Bobelis ir Ramūnas Karbauskis, LDDP frakcijos nariai Juozas Bernatoniš, Gediminas Kirilas, Vytautas Eimnoris, Irena Šiaulienė, Algimantas Salamakinas, Povilas Gylis, Justinas Karosas, socialdemokratas Juozas Olekas, centristai Mindaugas Končius, Arūnas Grumadas, Vytautas Čepas, Nepriklausomos frakcijos nariai Kazimieras Prunskienė ir Janas Senkevičius.

Kovo 11-osios akto signataras, Seimo narys A. Butkevi-

Lietuvą garsinančioms dviratininkėms bei jų treneriams ministras pirmininkas Andrius Kubilius trečiadienį įteikė padėkos raštus bei atminimo dovanas. „Akivaizdu, kad su jūsų pergalemis lygintis sunkiai kas nors gali. Tikrai, kad laimėjimai bus pakartoti ateities žygiuose. Jūs esate didžiausios mūsų viltys Sidnėjuje“, sakė premjeras.

Nuotr.: Ministras pirmininkas Andrius Kubilius (viduryje) pasveikino (iš kairės) Europos treko jaunimo čempionę Gitaną Grudytę; Pasaulio treko taurės laimėtoją ir Planetos čempionato bronzos medalininkę Rasą Mažeikytę, Lietuvos rinktinės narę Rasą Polikevičiūtę; šių metų pasaulio dviračių sporto čempionę Editą Pucinskaitę; pasaulio dviračių sporto bronzos medalio laimėtoją ir „Tour de France“ lenktynių nugalėtoją Dianą Žilaitę.

Jungtinių Tautų ir JAV ginčė Lietuva elgiasi europietiskai

Vilnius, lapkričio 13 d. (BNS) — Jungtinių Tautų Generalinei Asamblėjai raginant atšaukti 40 metų trunkančias JAV ekonomines sankcijas Kubai, Lietuva šiame perėjo į Europos sąjungininkų pozicijas.

Lapkričio 9 d. JT Generalinė Asamblėja dauguma balsų priėmė nutarimą, raginantį Jungtines Valstijas nutraukti ekonominę embargą Kubai. Nutarimas priimamas aštuonus metus iš eilės. Siemutis jį balsavo 155 valstybės, tarp jų ir Lietuva, prieš — 2 (JAV ir Izraelis) bei susilaikė 8 valstybės: Estija, Gruzija, Latvija, Mikronezija, Marokas, Nikaragva, Senegalas ir Uzbekistanas. Iki šiol Lietuva, balsuodama dėl panašių nutarimų, susilaikydavo.

Dauguma Vašingtono draugų ir sąjungininkų paremė nutarimą, nes mano, kad jų suverenumą pažeidžia „ekstraterritorinės“ draudimo paskelbimas, kai baudžiamos ne JAV bendrovės, prekiaujančios su Kuba.

Lietuvos URM Daugiašalių santykių departamento direktoriaus Giedriaus Čekuolio

Grūto parko darbo grupė „kapituliuoja“

Vilnius, lapkričio 16 d. (BNS) — Antradienį Seimo visuotiniame posėdyje Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro vadovė pareiškė, kad Seimui teks priimti atsakomybę už Dzikijoje kuriama sovietmečio skulptūrų parko likimą, nes ji negavusi visuomenės pasiūlymų, kaip rodyti sovietmečio stabus Grūto miške.

„Gavau krūvą atsiliepimų, bet nė vieno — dėl parko koncepcijos“, sakė D. Kuodytė.

Šis kaltis už pasikėsinimą sukurti stambiu mastu. Birželį valdancioji dauguma parengė A. Butkevičiaus apkalta, kuri pritrūko 15-os parlamentarų balsų. Pagal Seimo Statutą, pakartotinai ji gali būti Seime svarstoma ne anksčiau kaip gruodį.

Jeigu prezidentas patenkintų malonės prašymą, A. Butkevičius galėtų baigti kadenciją dabartiniame Seime.

teigimu, Lietuva paremė nutarimą, nes mano, kad embargas „neatitinka šios dienos pasaulio realijų“.

1996 m. priimtas įstatymas suteikia galimybę JAV piliečiams, kurie buvo Kubos piliečiai prieš 1959 m. Fidelio Castro surengtą komunistinį perversmą, paduoti į JAV teismą užsienio bendrovės arba asmenis, kurie prekiauja atimtu turtu.

Vatikanas Elena Spirgevičiūtę ketina paskelbti šventąja

Kaunas, lapkričio 17 d. (BNS) — Per Antrąjį pasaulinį karą moters garbę ir orumą gynusių ir už tai gyvybę paaukojusią kaunietę Elena Spirgevičiūtę Vatikanas ketina paskelbti šventąja arba kankine.

Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, rugsėjį lančydamasis Vatikane, Šventųjų skelbimo kongregacijoje, įteikė prašymą pradėti krikščionės pasaulietės E. Spirgevičiūtės beatifikacijos arba kankinystės deklaravimo bylą.

Šią savaitę Kauno arkivyskupas gavo šios kongregacijos

prefekto arkivyskupo Jose Sarraiva Martins bei kongregacijos sekretoriaus arkivyskupo Edward Nowak pasirašytą laišką, kuriame pranešama, kad Šventasis Sostas „sutinka pradėti nagrinėti Dievo Tarnaitės E. Spirgevičiūtės beatifikacijos arba kankinystės deklaravimo bylą“, pranešė Kauno arkivyskupijos atstovas spaudai.

„Dievo Tarnaitė“ arba „Dievo Tarnaitė“ kandidatas imamas vadinti tuomet, kai oficialiai pradedama paskelbimo šventųjų arba kankinystės deklaravimo byla.

1944 m. sausio 4-sios naktį Kaune, Tvirtovės alėjos 91 name keturi sovietiniai „partizanai“ sušaudė savo skaistybę gynusių 20-metę E. Spirgevičiūtę bei jos tetą Stasę Žukaitę. Tą naktį į Spirgevičių kiemą vartus pasibeldė keturi vyrai, pasivadinę policininkais. Tarp jų vienintelis lietuviškai kalbėjęs buvo komjaunulis Alfonsas Čeponis, būsimasis Sovietų sąjungos divys.

Jiems ėmus puotauti, S. Žukaitė bandė išeiti prašyti pagalbos, tačiau ją pasivijęs nušovė vienas isibrovėlių.

Po to banditai išsivedė E. Spirgevičiūtę ir grąsindami bandė priversti pasiduoti jų norams, tačiau ji pasirinko mirtį, su artimaisiais atsisveikinusi kryžiaus ženklą.

E. Spirgevičiūtės ir jos tetos S. Žukaitės atminimui pernai Kaune buvo atidengtas paminklas.

* Nuo žemės drebėjimo Turkijoje nukentėjusiems žmonėms Lietuva skirs 150,000 litų, trečiadienį nuta-

Prie Rusijos ambasados Vilniuje sudeginta Rusijos vėliava

Vilnius, lapkričio 17 d. (BNS) — Trečiadienį Čekėnijos rėmėjai per piketą prie Rusijos ambasados Vilniuje sudegino Rusijos vėliavą.

Mazdaug penkiasdešimties žmonių pikete dalyvavo keli radikalūs Lietuvos Seimo nariai.

Devintąjį piketą iš eilės prieš Rusijos puolimą Čekėnijoje surengė Vilniaus miesto Čekėnijos nepriklausomybės remimo komitetas. Prie Rusijos ambasados protestuotojai piketavo jau antrąjį kartą.

Protesto renginyje dalyvavo Seimo narys, nacionalinės partijos „Jaunoji Lietuva“ vadovas Stanislovas Buškevičius yra įsitikinęs, jog lietuviai, kovodami už Čekėniją, kovoja už Lietuvą. „Jei Rusijai pasiseks sunaikinti Čekėniją, užgnaužti jos trumpą nepriklausomybės laikotarpį, Rusija yra numaciusi ateiti į Gruziją, Azerbaidžaną, Lietuvą, Latviją ir Estiją“, sakė S. Buškevičius.

Anot Seimo nario, šiandien protestuodami prieš čekėnų tautos žudymą, remdami teisėtą išrinktąjį Čekėnijos vadovą Aslan Maschadov, piketuotojai paremia visas demokratines ir humanistines pasaulio jėgas.

Seimo Krikščionių demokratų frakcijos narys Petras Gražulis įsitikinęs, jog iš tautinių organizacijų, Pasaulio valiutos fondo reikalaujant neteikti jokios paramos Rusijai, ją galima priversti nutraukti karą.

Su protesto renginio dalyviais niekas iš Rusijos ambasados nesusitiko.

Anot Vilniaus miesto Čekėnijos nepriklausomybės remimo komiteto pirmininkės An-

gėlės Gelumauskaitės, tai ne paskutinis piketas. „Jei pasaulio valstybės darys nuolaidas Rusijai, mes piketuosime prie šių valstybių ambasadų. Prie Rusijos ambasados piketuosime tol, kol nesibaigs čekėnų genocidas“, sakė A. Gelumauskaitė.

Čekėnijos nepriklausomybės rėmėjai dėl karo šioje Kaukazo respublikoje nuo lapkričio 5 dienos piketavo prie Rusijos, JAV, Vokietijos, Norvegijos, Prancūzijos ir Didžiosios Britanijos ambasadų.

Protesto veiksmai kenkia dvišaliams santykiams

Rusijos diplomatai pavadino „provokaciniu“ čekėnų rėmėjų piketą prie Rusijos ambasados Vilniuje ir pareiškė, kad tokie veiksmai sukuria „blogą foną“ geriems dvišaliams santykiams.

Po piketo ambasados spaudos atšak Boris Kirilov pareiškė, kad šio renginio tikslas buvo „įkainoti visuomenės nuomonę ir sukelti triukšmą šalyje“. „Mums tai visiškai nesuaprantama, nes tokio pobūdžio renginiai kertasi su geros kaimynystės santykiais, susiklosčiusiais tarp Lietuvos ir Rusijos“, sakė Rusijos diplomatas.

Pasak jo, ambasada ypač stebisi, kad pikete dalyvavę Lietuvos Seimo nariai „ultimatyviai reikalavo susitikimo su ambasadoriumi“.

Pasak B. Kirilov, „Rusijos ambasada niekada neatsisakė svarstyti įvairius klausimus, įskaitant ir Čekėnijos temą“, ir yra visuomet pasirengusi pokalbiui, tačiau „civilizuotai, kaip įprasta normaliai bendraujant tarp užsienio įstaigų ir vietos valdžios“.

Danijos televizija parodė „siaubo filmą“ apie Ignaliną

Kopenhaga-Varsuva, lapkričio 16 d. (BNS) — Danijoje sujudimą sukėlusio filmo apie Ignalinos atominę elektrinę (IAE) nesaugumą herojus Vladimiras Safonovas Lietuvos policijos ieškomas už suklavimą, lapkričio 13 d. buvo sulaikytas Varšuvoje.

Savaitgalį Danijos televizijos kanalas DR-2 parodė laidą apie IAE keliamą pavojų. Šioje laidoje IAE specialistai prisistatė Vladimiras Safonovas pareiškė, kad IAE yra nesaugi ir bet kuriuo metu joje gali vykti grėsminga avarija. Po laidos Danijos žiniasklaida ėmė „plėtoti“ šią temą.

Lietuvos ambasadorius Danijoje Raimundas Jasinevičius sakė, kad šiomis dienomis Danijoje IAE susilaukia ypatingo dėmesio. „Ir per radiją girdėjau, ir laikraščiuose rašo, kad IAE laikas uždaryti, jei nenorime, kad danų vaikai išsigimtum“, sakė R. Jasine-

vičius. Kaip žinoma, pirmąjį IAE reaktorių Lietuva yra įsipareigojusi uždaryti iki 2005 metų.

Tačiau ambasadorius R. Jasinevičius sakė, neįsivaikęs dramatiškos padėties. Jo teigimu, danų ir švedų specialistai ne kartą lankėsi IAE ir patikrinę savo išvadas. „Oficialūs pranešimai, kuriuos V. Safonovas taip iškilmingai rodo“, laidoje, parengti specialistų. Negali būti, kad užsienis įdėtų tiek pinigų ir nežinotų, kai kurių smulkmenų, kurias tik vienas Safonovas paskelbė pasauliui, teigė ambasadorius.

IAE direktorius Vladimiras Ševaldinas dienraščiu „Respublika“ paneigė, kad V. Safonovas užėmė kokią nors aukštesnę pareigą IAE, ir teigė apskritai jo nepažįstas.

Pats V. Safonovas šeštadienį Lietuvos „Interpolo“ prašymu buvo sulaikytas Varšuvos tarptautiniame oro uoste. Visagapio policija V. Safonovo ieško už suklavimą. Jo individuali įmonė iki 1994 m. rinko indelių iš gyventojų, o surinkęs apie 800.000.000 litų, jis pasilepė.

KALENDORIUS

Lapkričio 18 d.: Ginydas, Ginydydė, Lėdrūna, Lizdeika, Otomas, Romanas, Rožė, Salomeja.

Lapkričio 19 d.: Šv. Pranciška Ksavera Cabrini; Dainotas, Matilda, Ringaudė, Šviesmilas, Tilda.

A.A. DR. STASYS BAČKIS (1906 - 1999)

Po sunkios ligos š.m. (1999 m.) lapkričio 10 d. Vilniuje mirė dr. S. Bačkis — diplomatas, visuomenininkas, žymi asmenybė. Iškilmingos laido tuves įvyko Vilniuje lapkričio 13 d. Paliko nuliūdę — žmona Ona Galvydaitė Bačkienė ir du sūnūs — Ricardas su šeima Paryžiuje ir Audrys, Vilniaus arkivyskupas, metropolitas.

St. Bačkis gimė 1906 m. vasario 10 Pantakonių km., Biržų apskrityje, giliai religingoje šeimoje. Tėvo brolis buvo kunigas, Vilkijos klebonas kan. Bačkis. Stasys Baigė gimnaziją Panevėžyje 1925 metais. Dėdė kanauininkas pasirašė, kad vyktų aukštesnės studijos į Prancūziją. Teisų universitetines studijas daktaro laipsniu baigė 1933 m. Naujas teisų daktaras tuojau buvo įdarbintas Užsienio reikalų ministerijoje, Kaune. 1938 m. pasiūstas į Paryžių ir paskirtas mūsų pasiuntinybės pirmuoju sekretoriumi. 1939 metais pakeltas į atstovybės patarėjų ir drauge Lietuvos atstovų prie „Cooperation Internationale“ Paryžiuje. Nuo 1943 m. iki 1960 m. Lietuvos pasiuntinybės Paryžiuje vadovas Igalio ministro titulu. 1960 m. persikėlė į Washington, DC, Lietuvos pasiuntinybės patarėjo pareigoms su Igalio ministro titulu. Ministrui Kajeckui mirus (1978 m.), perėmė vadovauti pasiuntinybei, einančiai ministro pareigas titulu. 1983 m. St. Lozoraičiui mirus, tapo Lietuvos diplomatų vadovu. Atstovybei vadovavo iki nepriklausomybės atgavimo. Suformavus naujai nepriklausomą Lietuvos vyriausybę Vilniuje (1991 m.), iš pareigų Washington pasitraukė ir persikėlė gyventi į Paryžių, o vėliau iš Paryžiaus grįžo į Vilnių ir čia užbaigė savo ilgą ir kilnų gyvenimo dieną.

Dr. S. Bačkis, kaip diplomatas, buvo tikrai aukšto lygio, todėl jo veiklą, rūpinantis Lietuvos reikalais itin sunkiomis sąlygomis, lydyje sėkmė ir aukštas asmeninis vertinimas. Būdamas giliai praktikuojantis katalikas, šalia Lietuvos reikalų rado laiko domėtis ir bažnytiniais klausimais. Turimais diplomatiniais kanalais gaunamas žinias visada teikdavosi informuoti mus ir pasikeisti su mumis — bažnytininkais — įvairiomis aktualijomis. Šitai aš asmeniškai esu patyręs ir visa pri-

simenu su giliu dėkingumu.

Dr. S. Bačkis veikla nesiribojo vien diplomatija. Jis aktyviai reikšėsi ir visuomeninėje bei kultūrinėje srityje. Nuo gimnazijos laikų Panevėžyje įsijungė į ateitininkijos veiklą. Ši veiklą tęsėsi studentavimo metu ir vėliau, kai jau buvo diplomatinėje tarnyboje. Visada nesitenkino būti tik eiliniu nariu; iškildavo į vadovų rangą. Nuo pat pradžios įsijungė į Lietuvos katalikų mokslo akademijos veiklą. Išeivijoje, drauge su vysk. V. Padolskiu, atkūrė Akademijos persirganizavimą. Aktyviai prisidėjo prie suruošimo pirmo Akademijos suvažiavimo, kuris įvyko 1957 m. Romoje. Šiame suvažiavime dr. S. Bačkis skaitė turiningą paskaitą tema „Katalikų Bažnyčios doktrina apie tautų apsisprendimo teisę“.

Atidžiai sekė ateitininkijos veiklą išeivijoje. Laikėsi neutraliai, bet liudėjo dėl kilusių nesutarimų ateitininkų politinėje veikloje: iš vienos pusės Krikščionys demokratai, iš kitos — lietuvių fronto bičiuliai. Šiuo klausimu man teko kelti kartų su dr. Bačkiu kalbėti. Buvome tos pačios nuomonės, kad reikia siekti vienybės, kuri tačiau, deja, pasirodė nepasiekiamą. Būdamas Lietuvos diplomatinės atstovybos, privalejo stovėti virš mūsų politinių veiksmų besireiškiančių nesutarimų, kurie vyko tarp diplomatijos šefo S. Lozoraičio ir VLIKO.

Dr. S. Bačkis aktyviai reikšėsi ir spaudoje. Rašė straipsnius įvairiomis temomis. Jo parašytų straipsnių priskaičiuojama per šimtą. Redagavo periodinius leidinius prancūzų kalba. „Question Lithuanien“ (1944-1950 m.) ir „Bulletin Lithuanien“ (1951-1960 m.). Be to, parušė ir išleido tris studijas: „La tragedie des Etats Baltes“ (1952 m.), „Bažnyčios doktrina apie tautų apsisprendimo teisę“ (1961 m.) ir „Socialinis krikščionybės pajėgumas“ (1965 m.).

Dr. S. Bačkis savo ilgą gyvenimo eigoje buvo visokeriopai Dievo palaimintas. Tiesa, turėjo ir kai kurių sunkumų. Tai juk neišvengiama žemės žmogaus gyvenime. Bet turėjo ir džiaugsmų. Manau, kad vienas didžiausių jo išgyventų džiaugsmų buvo matyti savo jauniausią sūnų kunigo ir arkivyskupo metropolito rūbe, sostinėje Vilniuje.

Prel. Ladas Tulaba

PASKUTINĖ ŽEMIŠKA IŠKILAUS DIPLOMATO KELIONĖ

Lietuva atsiveikino su ištiku savo sūnumi — diplomatu veteranu, ambasadoriumi, teisės daktaru Stasiu Antanu Bačkiu.

Prie velionio karsto Vilniaus Šventų Jonų bažnyčioje, nusilenkti iškiliam diplomatu buvo atėję Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus, Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, ministras pirmininkas Andrius Kubilius. Su gėlių puokštelėmis ėjo Seimo ir vyriausybės nariai, diplomatai, mokslininkai, dvasininkai, sostinės visuomenė. Buvo reikiama užuojauta gėdingai velionio našlei Onai Galvydaitė-Bačkienėi, sūnams — Vilniaus arkivyskupui Audriui Juozui, buvusiam Lietuvos ambasadoriui Paryžiuje Ricardui, velionio anūkams.

Šeštadienį Šv. Jonų bažnyčioje šventas Mišias už Stasio Antano Bačkio vėlė aukėjo ir atsiveikinimo žodį tarė Vilniaus arkivyskupas metropolitas Audrys Juozas Bačkis. Bu-

vo perskaityta popiežiaus Jono Pauliaus II užuojautos telegrama. Kartu pasimelsti, palaidoti į paskutinę žemišką kelionę iškilias diplomato atvyko beveik visi Lietuvos vyskupai, daug kunigų, vienuolių, klierikų.

Atėjome nulenkti galvas prieš didį Lietuvos sūnų, Stasį Antaną Bačkį, ir pamąstyti apie tas gyvenimo audras, kurias jis perėjo, bet išlaikė didelę meilę tėvynei ir Dievui, — prie kapo duobės Antakalnio kapinėse kalbėjo naujasis Lietuvos Vyskupų konferencijos pirmininkas, Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. Pabrėždamas, kad velionio atminimas liks giliai širdyje, arkivyskupas ragino visus pakelti gyvenimo sunkumus, kaip savo žemiškame kelyje sugebėjo juos pakelti Stasys Antanas Bačkis. Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius perskaitė kardinolo Vincento Sladkevičiaus užuojautos telegramą velionio arti-

Lapkričio 13 d. Šv. Jonų bažnyčioje Vilniuje Mišias už Stasio A. Bačkio vėlė aukėjo ir atsiveikinimo žodį tarė jo sūnus, Vilniaus arkivysk. metropolitas Audrys J. Bačkis, o su juo kartu ir visa Lietuva atsiveikino su savo žymiuoju diplomatu. Nuotr. Eltos

SU NUOŠIRDUMU IR PAGARBA: DR. STASIO BAČKIO ATMINIMUI

Mažai savo visuomenėje turime asmenybių, kurių gyvybės užgesus, popiežius pareiškia užuojautą. Trečiadienį Lietuvos sostinėje tokio lygio asmenybė užgeso. Prinoko jo 1999 m. rugpjūčio 20 d. rašytame laiške išsakyta mintis, kad „...priklausys nuo Visagallo valios, kiek Jis savo mairiprasta, į dešinę energingai guldoma, rašysena. O kai šia vasarą, birželio 17 d. ji aplankiau, nors ir skundėsi kojomis, tačiau kėdėje akytai vedė pokalbį, ir, atrodė, daug ką turi pasipasakoti. Tiesa, tą popietę Bačkių bute neteko matyti įprastai kartu esančios Onos Bačkienės, kurios sveikata dr. Stasys Bačkis kels kartą su rūpesčiu paminėjo.

Apie Velionio oficialius titulus, ordinus, darbus bei pasiekimus kalbės kiti. Tebegyvenant mūsų visuomenę palietusios mirties rimtinti, čia svarbiau paminėti savosios pamišiemis.

Lietuvos užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas savo atsiveikinimo kalboje priminė, kad velionis Stasys Antanas Bačkis vadovavo Lietuvos diplomatijai patiais sunkiausiais metais, kai reikėjo deimanto kietumo, kad galėtum rašyti Lietuvos vardą. Atsiversdami velionio gyvenimo knyga, sakė ministras, mes nuolat save tikrinsime, klausdami, ar ir mūsų mintys tokios pat šviesios.

Vyriausybės vardu pareiškęs užuojautą S. A. Bačkio artimiesiems, ministras A. Saudargas savo kalbą užbaigė tokiomis žodžiais: „Palaikys atidukime žemei, o brangakmenis lieka su mumis“ (Elta)

Antakalnio kapinėse lapkričio 14 d. laidojant diplomata Stasį Bačkį. Iš kairės: ambasadorius Prancūzijoje sūnus Ricardas Bačkis, našlė Ona Bačkienė ir kitas sūnus, arkivysk. Audrys J. Bačkis. Nuotr. Eltos

žinties su dr. Bačkiu kai kuriuos vaizdus. Kas šiame rašinyje minima, bus subjektyvu ir šiek tiek asmeniškai. Eiliniam gyvenimo žiūrovui tokie įspūdžiai yra brangintini, svarbūs. Gedėjime visai normalu mus palikusių asmenybę atgaivinti asmeniniais prisiminimais. Psichologai gal sakyti, kad pasamoneje taip dorojamasi su netekimu. O minimo asmens tiesiogiai nepažinusiems — tai bus keli mozaikos akmenėliai, kurie nepatenka į istorijų knygas ar enciklopedijas.

Dr. Bačkio Vašingtone turėtas Lietuvos atstovo pareigas pavadėjusio Stasio Lozoraičio žodžiais galima sakyti, kad Velionis buvo žmogus, išgyvenęs Lietuvos dramą pradžioje ir pabaigoje. Tos dramų laikotarpį jam teko ne tik ypatingos, bet vėliau ir labai sunkios, pareigos: dirbti nepriklausomybės pradžioje, kurdami mūsų diplomatinę tarnybą. Vašingtone dr. Bačkis rezidavo kaip Lietuvos atstovas ir Charge d'Affaires. Tame darbe reikėjo nepaprastos vilties, jėgų, intelekto, pusiausvyros. Ieškant palyginimų, okupacijos metu pareigas ėjusieji mūsų diplomatai buvo lyg bibliiniai tikėjimo Lietuvos nepriklausomybę pranašai. Dr. Bačkis, diplomatinis šefo pareigose sulaukęs savo atstovauto krašto nepriklausomybės, po 55 metų darbuotės užsienyje, 1993 m. su žmona sugrįžo į Vilnių.

Su Bačkais pirmąkart sveikinausi, persikėlęs gyventi į Vašingtoną 1983 metais. Tais metais pasiuntinybėje įprasto Vasario 16 d. priėmimo nebuvo, nes pastatas buvo remontuojamas. Dr. Bačkis man pasirodė santūrus, kuklojai besirengiantis, lietuvių visuome-

nėje, sakyčiau, „tyliai“ dalyvaujantis Lietuvos pareigūnas. Visuomenė Bačkus gerbė, o jie to dėmesio nenaudojo savanaudiškai. Dr. Bačkis buvo jautrus mūsų visuomeniniam susiklostymui ir skrupulingas pasiuntinybės reikaluose. Lietuvių visuomenės lėšomis vykdant pasiuntinybės pastato remontą, jam rūpėjo, kad būtų atlikti tik minimalūs pataisymai ar pagerinimai, kad nekiltų mintis apie be reikalo leidžiamus pinigus. Tais laikais pasiuntinybė turėjo su diplomatinio Vašingtono registracijos numeriu mąprastą automobilį, kuris, Stasiui Lozoraičiui perėmus Charge pareigas ir Bačkiam išsikrausčius, liko stovėti prie pasiuntinybės įėjimo.

Amerikoje deponuotiems Lietuvos aukso ištekliais išsibaisus ir JAV Valstybės departamento patvarkymu mūsų diplomatinę tarnybą toliau išlaikant iš latvių fondų, iš tikrųjų reikėjo skaitytis su išlaidomis. Esu girdejęs šaipymąsi, kažkuris latvių išsireiškė, jog eisis Vasario 16 proga į Lietuvos pasiuntinybę pasivažiinti už jų pinigų pirktas Lietuvos atstovų ir Charge d'Affaires. Tame darbe reikėjo nepaprastos vilties, jėgų, intelekto, pusiausvyros. Ieškant palyginimų, okupacijos metu pareigas ėjusieji mūsų diplomatai buvo lyg bibliiniai tikėjimo Lietuvos nepriklausomybę pranašai. Dr. Bačkis, diplomatinis šefo pareigose sulaukęs savo atstovauto krašto nepriklausomybės, po 55 metų darbuotės užsienyje, 1993 m. su žmona sugrįžo į Vilnių.

Su Bačkais pirmąkart sveikinausi, persikėlęs gyventi į Vašingtoną 1983 metais. Tais metais pasiuntinybėje įprasto Vasario 16 d. priėmimo nebuvo, nes pastatas buvo remontuojamas. Dr. Bačkis man pasirodė santūrus, kuklojai besirengiantis, lietuvių visuome-

ne, sakyčiau, „tyliai“ dalyvaujantis Lietuvos pareigūnas. Visuomenė Bačkus gerbė, o jie to dėmesio nenaudojo savanaudiškai. Dr. Bačkis buvo jautrus mūsų visuomeniniam susiklostymui ir skrupulingas pasiuntinybės reikaluose. Lietuvių visuomenės lėšomis vykdant pasiuntinybės pastato remontą, jam rūpėjo, kad būtų atlikti tik minimalūs pataisymai ar pagerinimai, kad nekiltų mintis apie be reikalo leidžiamus pinigus. Tais laikais pasiuntinybė turėjo su diplomatinio Vašingtono registracijos numeriu mąprastą automobilį, kuris, Stasiui Lozoraičiui perėmus Charge pareigas ir Bačkiam išsikrausčius, liko stovėti prie pasiuntinybės įėjimo.

Amerikoje deponuotiems Lietuvos aukso ištekliais išsibaisus ir JAV Valstybės departamento patvarkymu mūsų diplomatinę tarnybą toliau išlaikant iš latvių fondų, iš tikrųjų reikėjo skaitytis su išlaidomis. Esu girdejęs šaipymąsi, kažkuris latvių išsireiškė, jog eisis Vasario 16 proga į Lietuvos pasiuntinybę pasivažiinti už jų pinigų pirktas Lietuvos atstovų ir Charge d'Affaires. Tame darbe reikėjo nepaprastos vilties, jėgų, intelekto, pusiausvyros. Ieškant palyginimų, okupacijos metu pareigas ėjusieji mūsų diplomatai buvo lyg bibliiniai tikėjimo Lietuvos nepriklausomybę pranašai. Dr. Bačkis, diplomatinis šefo pareigose sulaukęs savo atstovauto krašto nepriklausomybės, po 55 metų darbuotės užsienyje, 1993 m. su žmona sugrįžo į Vilnių.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.

Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pasto išlaidas, pakvatinamų už prenumeratą nesučiame. Prie pavarės ir adreso, siūdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV	Mietama	1/2 metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur	(U.S.) \$115.00	\$60.00	\$38.00
Tik šeštadienio laida:		\$65.00	\$45.00
JAV		\$60.00	\$45.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)		\$65.00	\$45.00
Užsienietis Lietuva:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliarus paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė

Administracijos — Valentinas Krumpelis

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamas, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisyti savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo.

Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyt. su Northwestern-un-to
diplomu, lietuviams sutvarkys dantis
už priimaną kainą. Pacientai
priimami absoliučiai punktualiai.
Susitarimui (kalbėti angliškai)
Tel. 708-422-8260

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kaip ir lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Ste. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9865
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽLOBAS, M.D.
INDRE RUDAITIS, O.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
1020 E. Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. (630) 527-0090
3825 Highland Ave.,
Tower 1, Suite 3 C
Downers Grove, IL 60515
Tel. (630) 433-0120

LINAS SIDRYS, M.D.
Akių ligos / Chirurgija
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
Tel. 708-538-8822
4149 W. 63rd St.
Tel. 773-735-7709

Mane stebino, kad dr. Bačkio laikais to biuro vedėju buvo pareigūnas su apsigimusi, ryškiu kalbos defektu. Savime suprantama, jis buvo mums palankus, bet su juo kalbėtis vis tik buvo sunku. Nėra abejonės, kad nelengva su juo buvo dirbti ir dr. Bačkiui. Aš tebegalvoju, kad šio pareigūno buvimas tokiose pareigose buvo, jei ne simboliškas, bet tikrai sąmoningas: mums Vasario 16 d. proga sveikinimą suredaguavę Valsybės sekretorių padėjėjai šiuo būdu demonstravo, kad apie Lietuvos reikalus jie kalbėti nenori. (Vašingtono priemies-tyje esančiame JAV Valstybiniam archyve esu matęs ministro P. Žadeikio bei kitų rašytus raštus, ant kurių buvo JAV pareigūnų rezoliucijos: „Neduoti eigos, neatsakyti“...) Apskritai žvelgiant, dr. Bačkio laikysena atstovavimo reikalams buvo nuosekli, bet savotiškai tyli. Tai tačiau jokiū būdu nereiškia, kad tas tylumas prilygo kažkokiam neveiklumui ar baiktumui. (Nukelta į 4 psl.)

JAV VISUOMENĖS PAGALBA SUTEIKTA LIETUVOS ŽMOGUI IKI 1940 metų

VACLOVAS KLEIZA

Tęsinys

O kiek pagalbos saviesiems Lietuvoje siuntė ir kitais būdais i Amerika suvažiavę naujieji ateiviai? Jų įsikūrimas buvo sunkus ir varginantis, tačiau savo šeimos narių ir artimųjų daugelis iš jų nepamiršo ir kiekviena praga rėmė. Taip, kaip šiandien turbūt būtų sunku suskaičiuoti, kiek siuntinių yra pasiūstą Lietuvon ir kiek dolerių yra sukritę į giminių krepšius, taip ir ano meto asmeninė lietuvių lietuviui parama yra sunkiai įvertinama. Apskaičiuojama, kad per 1911 metus amerikiečiai lietuviai i Lietuvą pasiuntė 1,672,918 dol. Yra žinoma, kad vien tik Antano Olšausko bankas tarp 1895-1914 metų i Lietuvą persiuntė apie 4,000,000 dolerių.

Paskelbus Lietuvos nepriklausomybę

Ir štai išaušo 1918 metų vasario 16 diena. Prasidėjo nauja Lietuvos valstybinė epocha. Amerikos lietuviai dar labiau subruzdavo remti atbūdamą Lietuvos valstybę ir jos naujai besibūriantias institucijas bei mokyklas. Į tą darbą įsijungė organizacijos ir mūsų spauda, ragindama visus talkinti Lietuvai. Štai tipiška ištrauka iš kun. Pr. Bučio straipsnio „Draugo“ dienraštyje (1919 m. vasario 17 d.): „Dar yra būdas paremti Lietuvos valdžią. Ji turi finansų ministrą, bet tasai neturi pinigų. Padarykime, kad Lietuvos finansų ministras turėtų ką valdyti. Kol kas pinigų daug reikiama pasaulyje. Pinigais galime sustvirtinti savo ministeriją. Ji neužmirš mūsų duotos paramos. Finansų ministrai mainysis Vilniuje, bet ministerijoje liks sarašai Amerikos lietuvių, išgelbėjusių mūsų tėvynę iš piniginio bado pačiais sunkiausiais laikais. Kaip ūkininkas rudenį sėjantis kviečius i derlingą dirvą neprastoja savo grūdų, taip ir lietuvis dabar aukojantis tėvynės reikalams susilauks savo pjūties, kada linksmas vės ilgavarpius pėdus i savo klauoną ar jaują“.

Cia ir vėl pagalba iš Amerikos suvaidino labai svarbų ir reikšmingą vaidmenį. Ši kartą jau stipriau pradėjo reikštis mūsų finansininkai bei verslininkai, bandydami padėti, de, ne visuomet sėkmingai, besikuriančiai Lietuvos ekono-

mijai.

Pradėta steigti įvairios ekonominės bendrovės. JAV katalikų ir tautininkų seimelis dar 1916 m. Brooklyne įsteigė Lietuvos atstatymo bendrovę su 1 milijono dolerių kapitalu. Jos bendras tikslas — suorganizuoti kapitalą ir vėliau Lietuvoje investuoti i prekybos, pramonės ir kredito įmones. Pradžioje darbas vyko gerai, buvo steigiamos dirbtuvės, fabrikai ir bankai. Iki 1927 m. ši bendrovė turėjo 210,000 dol. pelno. Vėliau ji buvo likviduota ir JAV lietuviams atnešė apie trečdali milijono nuostolių.

1919 m. Brooklyne įsteigė lietuvių mechanikų sąryšis. Tais pačiais metais susiorganizavo Amerikos Lietuvių prekybos bendrovė, o vėliau ir Lietuvių filmų bendrovė. 1920 m. tame pačiame Brooklyne įsteigta „Drobė“, kuri Kaune atidarė audimo ir popieriaus fabrikus. „Rūbo“ bendrovė savo veiklą pradėjo Čikagoje 1920 metais ir skyrių įsteigė Kaune. Dr. Jonas Šliūpas Lietuvoje organizavo Lietuvos garlaivių akcinę bendrovę. Tuo pačiu metu Bostone P. J. Kazlauskas įkūrė lietuvių audėjų bendrovę, o J. Žilius Lietuvoje Zėmės Bankui Amerikoje akcijoms 1924 m. surinko 70,500 dol.

Anksčiau minimos bendrovės pinigų vėžė ir investavo i įvairias įmones Lietuvoje. Spejama, kad visa tai sudarė apie porą milijonų dolerių. „Daugumas surinkto kapitalo Amerikoje dėl įvairių priežasčių nuėjo niekais, bet Lietuvai ta veikla buvo labai naudinga — liko Lietuvoje doleriai ir jų įkurtos įmonės“ (V. Liulevičius, „Išėjimo ekonominė parama Lietuvai“, „Aidai“, 1978 m. Nr. 7).

Apie tai ir apskritai apie tuometines nuotaikas leiskite pasinaudoti ilgesne citata iš dr. Jono Šliūpo straipsnio „Emigracija ir nepriklausoma Lietuva“:

„Lietuvai tapus nepriklausoma valstybe, kad teko kurti pramonę ir prekybą pirmajais respublikos metais, ar ne emigrantų pinigais tai buvo daroma, nors tos pastangos prarijo jų idėjų kapitalą dėl reikalų vedėjų apsileidimo, nesąžiningumo ir pinigų sumukimo. Štai Lietuvos Atstatymo Bendrovė sukišo 600,000

dolerių, Amerikos Lietuvių prekybos bendrovė (Romano) — 400,000 dol., Lietuvos Garlaivių bendrovė — 55,000 dol., Zėmės Bankas (Žiliaus) per 125,000 dol., Audimo korporacija (Kazlauskas) — 50,000 dol. ir t.t.

Vašingtone atstovybė buvo išlaikoma amerikiečių lietuvių lėšomis, ir Vileišio bei Žiliaus misijai pavyko apie 2 milijonai dolerių paskolos gauti Lietuvos valdžiai. Ar ne emigrantų tai savo pinigais palaikė Lietuvos valstybę, kada bolševikai, lenkai ir bermontininkai skrajojo po Lietuvą, visaip ją niokodami? Juk buvo valandos, kad armija ir valdininkai mėnesiais nebuvo algų gavę!

Ar ne emigrantai pirmi šaučius apginklavę? Bent iš mano rankų šauliai (per p. Putvinskį) yra gavę 1,000 dol., 1919 m., kada vokiečiai pardavinėjo šautuvus po 25 markes. Ir šiaip i Lietuvą kasmet ateina šeimynoms nuo giminių pinigais palaipai 2, tai 3 milijonai. Ar tai nuostabu, kad Lietuva įstengė — nors karo nuostolių atlyginimo nesulaukdamai — atstatyti, gyvulių prisivaisinti ir prisirėdyti. Ar ne mūsų emigrantų pinigai gelbsti lito stabilizacijai palaikyti ir užsieniui skoloms atsisieiti? Per 10 metų Lietuva yra laimėjusi nuo emigrantų ne mažiau 30, o gal net iki 50 milijonų dolerių, tik iš Jungtinių Valstijų Amerikoje. Pamanykite, kas būtų, jei tie pinigai nebūtų atplaukę iš mūsų užjūrio brolių dosnios rankos. O čia tėvynė nei padėkos, nei gero žodžio neištaria tiems labdariams, dar juos gaudagrašiais inteligentai apšaukia! Ar taip teisingai ir gražu? Net savastis (nekilnojamas turtas ir žemė, VK) igyti emigrantams buvo draudžiama, nors jie būtų galėję supirkinėdami dvarus Lietuvai išvaduoti nuo nutautintų dvarininkų ir kaip patriotai sustiprinti lietuviškąjį gaivalą ne tik Liaudijoje, Jonavos ir Ukmergės apylinkėse, bet ir miestuose, o ir Klaipėdos krašte“ (1928 m. Vasario 16, 17-45 psl.).

Kaip dabar, taip ir po Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo, besikuriančiai valstybei buvo sunkoka gauti paskolas lengvomis sąlygomis savo ekonomijos ir žemės ūkio atkūrimui. Ir čia Amerikos lietuvių daug prisidėjo, tiesiogiai organizuodami tokias paskolas arba tarpininkaudami jaunai valstybei jų gavimui. Amerikos lietuvių sėkmingai darė įtaką, kad JAV-ės skirtų Lietuvai įvairių gėrybių, kurios buvo likę Prancūzijoje po Pirmojo pasaulinio karo. Bendrų

pastangų dėka, Lietuva gavo apie 1,000 vagonų gėrybių, 5 milijonų dolerių vertės. Jau 1919 m. Amerikos lietuviai išlele mintį išleisti Lietuvos laisvės paskolos laktus ir per trejetą metų jų išpirkio už 1,864,682 dol. Reikėtų atkreipti dėmesį, kad tais kritiškais laisvės kovų metais (1920) Lietuvos biudžete Laisvės paskolos laktų iplauka sudarė 18 proc. visų to meto buvusių valstybės pajamų ir 90 proc. gautų tais metais paskolų.

Ministro Stasio Lozoraičio, Sr., tvirtinimu: „Nuo 1918 m. ligi sovietų išiveržimo i Lietuvą 1940 metais Lietuva buvo paėmusi iš užsienio tik apie 18 milijonų dolerių paskolų“ („Nepriklausoma Lietuva“, 1961, Nr. 7). Įdomu, kad šiandieninės Lietuvos paskolų suma siekia 2.5 milijardus dolerių. Sudėjus sumas, gautas iš JAV, aiškiai matyti, kieno rūpestių jos gautos ir kam priklauso nuopelnas. JAV-ių paskolos Lietuvai siekė 13,950,000 dol. Besikuriančiai Lietuvai paskolos suvaidino didelį vaidmenį: 1918-1919 metais jos sudarė 64.4 proc. visų valstybės pajamų. 1920 — 20.3 proc. ir 1921 — 14.6 proc. Šiandien Lietuvos biudžete paskolos sudaro apie 23 proc. visų pajamų.

Taigi, JAV lietuviai arba patys paskolinos, arba išrūpino paskolas iš JAV valdžios 20,903,656 dol. sumą.

Amerikos lietuviai skubėjo i pagalbą

Kiekvieno kritišku Lietuvai momentu Amerikos lietuviai visuomet jautriai reagavo. Tą matėme 1920 m. lenkų kariuomenei puolant Lietuvą, tą jutome, organizuojant Lietuvai išleisti pagrindą, tą labai įvertinome, besirūpinant Vilniaus ir Klaipėdos atvadimu. Bendra šiems tikslams pasiekti parama siekė 327,657 dol. ir ją labai tiksliai apibūdino Vladas Putvinskis: „Mūsų išeivija pasidare didžiausia kovojančios Lietuvos atrama. Galinga moralinė parama ir užuojauta ne kartą palaikė silpnąsias Lietuvos kovotojų rankas, o gausingos amerikiečių aukos padėjo Lietuvai ir materialiai išsteti. Nors ir nebūdami Lietuvoje, mūsų užjūrio broliai buvo tikri Nepriklausomos Lietuvos statytojai“ (A. Marcinkevičius, „Neužmiršk Lietuvos“, Kaunas 1927, skelbimų skyriuje).

Per visą nepriklausomos Lietuvos laikotarpį daugiau ar mažiau buvo remiamos švie-

limo įstaigos, mokyklos, seminarijos, universitetas, spauda ir jaunimo organizacijos. Tam tikslui buvo daromos įvairios rinkliavos, iš Lietuvos atvykdavo aukų rinkėjai ir lėšų telkimas vyko pastoviai. Amerikos lietuviai ne tik pinigais, bet ir knygomis bei instrumentais parėmė Lietuvos švietimo įstaigas. Per tą visą laikotarpį buvo suaukota netoli 400,000 dol.

Asmeninio pobūdžio parama

Ligi šiol kalbėjome daugiausia apie Amerikos lietuvių visuomeninę organizuotą paramą Lietuvos švietimui, kultūrai bei politinei veiklai, ekonomijai ir pan. Manau, kad būtų įdomu, o kartu ir būtina, trumpai žvilgtelėti i tą pagalbą, kuri buvo daugiau asmeninio šeimyninio pobūdžio. Trumpai apie ją buvome užsiminę anksčiau. Tai yra sunksnis uždavinys, nes dažnai trūksta tikslesnės ir pilnesnės informacijos. Tenka pasikliauti bendrybėmis bei spėjolijomis, kurie tačiau vis tiek leidžia aiškiau ir plačiau suprasti tos pagalbos eigą, apimtį.

Lietuvai paskelbus nepriklausomybę, nemažas skaičius lietuvių iš JAV sugrįžo i savo gimtąjį kraštą, skirtingai nuo dabartinės padėties. Ir čia kyla klausimas: kodėl? Nors tai ne šio pranešimo tema, bet vis tiek įdomu, kodėl šiandien mes taip entuziastingai negrįžtame i Lietuvą. Manau, jog tam yra įvairių priežasčių, bet viena svarbiausių — mus skiria per didelis laiko tarpas nuo išvykimo iš Lietuvos. Spėjau, kad 1919-1920 metais i Lietuvą grįžo tie, kurie i JAV atvyko prieš 10-15 metų. Vadinasi, jie dar nebuvo pakankamai stipriai išpilietinę šiam krašte. Jei pagalvosime, turbūt ne vienas mūsų i Lietuvą būtų lengvai grįžę, jei ta galimybė būtų egzistavusi 1955-1960 metais. Deja, per ilgtis užsibuvome ir per giliai suleidome šaknis i šio krašto dirvoną, todėl ir sugrįžimo viltytys dažnai susikerta su nuoga gyvenimo realybe.

1920 ir 1921 metais i Lietuvą grįžo apie 5,000 asmenų. Pagal turimus duomenis, jie parsivežė 2,815,000 dol. O vėliau grįžusių i Lietuvą skaičius pakilo iki 20,000. Imant anų 5,000 asmenų parsivežtą pinigų sumą vidurkiu, tai 15,000 asmenų galėjo parsivežti triskart daugiau — apie 8,445,000 dol., arba iš viso 11,260,000 dol.

(Bus daugiau)

Danutė Bindokienė

Ne kaip darau, o kaip sakau...

Amerika, atrodo, kartais pamiršta, kad su „galingiausios, turtingiausios“ valstybės epitetais ateina ir nemaža atsakomybė, ypač, kai daug akių pasaulyje i ją žiūri. „Daryk, kaip aš sakau, o ne kaip aš darau“, taisyklė čia juo labiau netinka, nors Amerikos užsienio politika dažniau vadovaujasi. Bet čia, žinoma (bent šio prezidento kadencijų metu), labai aštriai pasireiškia respublikonų ir demokratų partijos nuomonių skirtumai, ypač kai sprendimai remiami „partijos daugumos solidarumu“, ne valstybės gerove. O nuo to dažnai nukentia ir JAV įvaizdis užsienyje.

Taip neseniai atsitiko, kai buvo nubalsuota nepatvirtinti branduolinių ginklų bandymų sustabdymo sutarties, kurios mintis kaip tik kilo Vašingtone ir prez. Clinton dejo daug pastangų, kad visos, branduolinius ginklus jau turinčios, arba bent norinčios turėti, šalys įsijungtų i šį projektą, užtikrinant saugesnį mūsų planetos rytojų. Deja, kai atėjo laikas ir JAV sutartį patvirtinti, ji Atstovų rūmuose buvo atmesta.

Antrasis toks — pasaulinio masto krislas — akyje buvo Amerikos skola Jungtinėms Tautoms. Šios skolos mokėjimas ir derybos dėl sąlygų, kurios atidarytų Vašingtono vyriausybės piniginę ir JAV nario mokestį įmokėtų i Jungtinių Tautų iždą, tęsiasi jau apie aštuonerius metus. Per tą laiką skola (ir procentai už jos nemokėjimą) paaugo iki daugiau kaip pusantro milijardo dolerių. O kiek per tą laiką išaugo priešiškas Amerikai dėl jos įsipareigojimų nevykdymo, galbūt neįmanoma apskaičiuoti.

Prez. Clinton (kaip paprastai) dėl atsisakymo skolą mokėti kaltina respublikonų daugumą Kongrese, nors du kartus Kongresas jau buvo nubalsavęs už įsipareigojimų vykdymą. Vis dėlto tai nebuvo padaryta, nes prezidentas nutarimą vetavo dėl uždėtų sąlygų, ypač reikalavimų, kad Amerikos pinigais nebūtų remiamos įstaigos, propaguojančios ir atliekančios negimusių kūdikių žudymą. Kaip žinome, prez. Clinton (taip pat ir Valstybės sekretorė Madeleine Albright) yra stiprus abortų šalininkas.

Neseniai, švenčiant Jungtinių Tautų įkūrimo 50 metų

sukaktį, vėl peržiūrėta jų veikla, padaryta tam tikra „ataskaita“, siūlyta: ką reiktų pakeisti, ko atsisakyti, nes, laikui bėgant ir stengiantis prie jo naujų reikalavimų prisiderinti, daug sričių, kurių anuomet buvo aktualios, dabar išnyko, o atsirado kitos, mažiau svarbios. Sukakties proga JAV vadovybė taip pat turėjo nemažai pasiūlymų, kaip JT veiklą „atvesti i naują kelią, nutiestą i būsimą tūkstantmetį“. Kai kurie pakeitimai, ypač susiję su JT administraciniais darbais ir skiriamomis jiems lėšomis, jau padaryti. (Vėta prisiminti, kad JT jau pusšimtį metų naudojasi dangoraižiu pačiame Manhattan centre, New Yorke, nemokėdamos jokios nuomos nei New Yorke savivaldybei, nei Amerikos vyriausybei.) Tačiau daug dar ir nepadaryta. Vis tik tai nėra labai logiška priežastis delsti skolos mokėjimą, juo labiau, kad dėl to ir JAV įtaka Jungtinėms Tautoms priklausantių valstybių tarpe labai silpnėja, ir dėl to, kad nuo ateinančių metų pradžios Amerika prarastų sprendiamąją balsą JT asamblėjoje, o tai jau būtų tikrai nemaža dėmė šio krašto vardui.

Tačiau šios savaitės pirmadienį pagaliau švystelėjo vilitis, kad galbūt to paskutinio žingsnio nebus žengta — nereikės su gėda pasitraukti iš balsuotų svarbių reikalais galinčių JT narių tarpo. Kongresas ir prezidentas atrado tam tikrus kompromisus ir sutarta iš skolos nemokėti apie vieną milijardą dolerių. Nors tai ir ne visa suma, bet tas jau turėtų patenkinti JT reikalavimus ir, kaip sakoma, „nuvilti vilką toliau nuo durų“.

Ne vien Amerika yra juodame skolininkų sąrašė — ten ir Ukraina, Rusija, Japonija, Brazilija, Irakas, — Somali... Žinoma, nario mokestis Amerikai taip pat didžiausias — metams siekiantis apie 304 mln. dolerių (po JAV eina Japonija, Vokietija, Prancūzija, Italija.), tad viena Kongreso sąlygų yra to mokesčio sumažinimas. O kaip su abortais? Čia taip pat pasiektas „vidurio kelias“, nors apskritai šiuo klausimu mažiausiai turėtų būti ginčijamasi: kaip gali Amerika įsakinėti kitiems kraštams, jeigu savo valstybėje yra legalizavusi negimusių kūdikių žudymą?

KELIONĖ LIETUVON

BIRUTĖ JASAITIENĖ

Nr.3

Tęsinys

Užmoku už kelių metų ženklų rinkinius apie 150 litų, o tas asmuo sako: „Matote, kodėl mūsų Lietuvos vaikai negali būti pašto ženklų rinkėjai — per brangu, jie neturi pinigų“.

Einu i knygyną. Čia tiek daug knygų ir pirkėjų. Prisi-

renku labai daug gražių vaikų knygų anūkams. Užasmuo sako: „Matote, kodėl mūsų Lietuvos vaikai negali būti pašto ženklų rinkėjai — per brangu, jie neturi pinigų“.

Einu i knygyną. Čia tiek daug knygų ir pirkėjų. Prisi-

vaikų neina i mokyklą, nes tėvai nepajėgia nupirkti knygų, sasiuvinių, pieštukų, batų. Lietuvoje vieni uždriba labai daug ir gerai gyvena, kiti mažai uždriba, arba visai neturi darbo ir labai sunkiai verčiasi. Pensininkas, kuris gauna gerą pensiją — tai 300 litų — turi labai taupyti, kad galėtų pragyventi.

Viešint Lietuvoje, stengiesi

kiekvieną valandą, kiekvieną minutę išnaudoti, kad galėtum kuo daugiau pamatyti, sužinoti.

Užsieniečių klubas

Vilniuje yra nemažai Amerikos ir kitų kraštų lietuvių, kurie grįžo gyventi i Lietuvą. Jie yra susibūrę i Užsieniečių klubą, kurio nariai renkasi pirmą mėnesio penktadienį Pilies gatvėje, vienoje meno galerijoje. Rugsėjo mėnesio pirmą penktadienį vyko to klubo susirinkimas. Tai buvo pirmasis susirinkimas po vasaros, buvo renkama nauja valdyba. Labai aštrios diskusijos vyko Grato parko reikalu. Mums, keliems Amerikos lietuviams, buvo malonu susitikti su pažįstamais ir klausytis jų diskutuojamų, bei jiems rūpimų klausimų.

Lietuvių grįžimo i tėvynę informacijos centras

Informacijos centras, prieš porą metų Lietuvos vyriausybės įkurtas, yra Gedimino pr. 24. Įeini per kiemą ir, pa-

lipus laiptais, antrame aukšte randi poros kambarių raštinę. Čia dirba trys žmonės: sekretorė Sigita, Rimigaudas Bubenis ir Informacijos centro vedėjas, labai malonus žmogus — Žilvinas Bieliauskas. Jis niekada ir niekam neatsisako padėti. Kada mums Amerikoje reikia kokios informacijos apie Lietuvos gyvenimą, įstatymus, arba ką nors kita, pasakbini, arba užklausimą pasiunti faksu ar e-mail, ir visada gauni labai greitą, tikslų atsakymą. Amerikos lietuviai turėtų daugiau naudotis to centro teikiama paslaugomis, nes jis yra mums įsteigtas. O nuvažiavę i Lietuvą, nepraeikite Gedimino pr. 24 numerio, užsukite ir visada gausite ten informaciją, kur apsisotiti, kur atstogauti, kur ką surasti. Asmenys, kurie planuoja grįžti i Lietuvą gyventi, paskambinė ar kitokiu būdu susisieks su šiuo centru, gaus visą informaciją apie gyvenamos vietos pasirinkimą ir kitus reikalingus žinoti, persikeliant gyventi i

Lietuvą, reikalus. Teko kelis kartus šiame Informacijos centre būti ir visada čia sutikau buvusį amerikietį Edmundą Kulikauską bei australietį Vincą Augustinavičių. Jie abu labai rūpinasi to centro gyvavimu. Šio centro tikslus adresus: Lietuvos grįžimo i tėvynę informacijos centras, Gedimino pr. 24, Vilnius 2600. Tel. 370 2) 313-

623, faksas: (370 2) 313-624. el. paštas: info@lgitic.lt interneto puslapis: www.lgitic.lt. Kitoje Gedimino pr. pusėje, adresu 21/2, įsikūrusi yra ELTA — Lietuvos Telegramų agentūra. Teko susitikti su Eltos generaliniu direktorium Kestučiu Jankausku ir diskutuoti žinių pasidalinimą tarp Eltos ir „Margučio II“ radijo programų. (Bus daugiau)

Su Užsieniečių klubo nariais po susirinkimo Vilniuje.

Su „Naslaicių globos“ komiteto stipendininkais, Kaune. Iš kairės: Mindaugas Boruta, Grazina Liautaud, Giedrė Pranaitytė, Daiva Sidiskyte.

PREZ. ANTANAS SMETONA (II)

Jo gyvenimo ir veiklos bruožai

JUOZAS ŽYGAS

Steigiamojo Seimo
vyriausybė

Pirmoji Steigiamojo Seimo vyriausybė buvo sudaryta partijų koalicijos pagrindais, į ją pakviečiant visų partijų ir net du mažumų atstovus (žydų ir gudų). Tautos Pažangos partija buvo vienintelė lietuvių partija, kuri davė vyriausybės ir, būdama opozicijoje, galėjo kritikuoti jos darbus. Demokratinėje santvarkoje opozicija neišvengiama ir būtina, nes joje glūdi visa demokratijos esmė. Jos reikšmę A. Smetona kėlė dar Pirmojo pasaulinio karo pradžioje.

— Jei nebūtų opozicijos, tai reiktų ją pramanyti, — rašė taip 1914 m. A. Smetona „Vaire“. — Kitaip visa apmirtų. Bendras daugumos darbas su mažuma, tai tautinės vienybės mokykla, kurioje kiti pataiso ir papildo. Pasitraukęs iš Respublikos prezidento pareigų A. Smetona daugiausia atsidėjo laikraštiniui darbui. Kadangi tuo metu dėl vieno ar kito rašinio laikraščiai buvo gana dažnai uždarinėjami, todėl, laikraštį uždarius, būdavo tik vardas pakeičiamas ir eidavo jau kaip naujas laikraštis. Tad 1912-1924 m. laikotarpyje jis redagavo šiuos Tautos pažangos partijos laikraščius: „Lietuvos balsą“, „Tėvynės balsą“, „Krašto balsą“, „Vairą“, „Tautos vairą“ ir porą vienkartinį leidinių. Dėl opozicinių straipsnių tie laikraščiai buvo dažnai uždarinėjami, o jų redaktoriai baudžiami.

1923 m. rudenį A. Smetona, negalėdamas sumokėti 2.000 litų pabalos, buvo pasodintas dviem mėnesiams į Kauno kalėjimą. O buvo nubaustas Kauno miesto ir apskrities karo komendantas mjr. V. Braziulevičius už išspausdintą prof. A. Voldemaro straipsnį. A. Voldemaras buvo išstremtas iš Kauno. Kauno miesto taryba su dekanu prof. M. Biržiška, kreipėsi į vyriausybę dėl Smetonos paleidimo iš kalėjimo, tačiau net nebuvo vyriausybės priimti.

Lapkričio 11 d. Valstybės teatre buvo vaidinami Sofijos Kymantaitės - Čiurlionienės „Aušros sūnūs“, vaiduoją knygnešius laikus, kai buvo kvojamama dėl lietuvių spaudos laisvės. Teatre dalyvavo visa vyriausybė. Po antrojo viešmo nusileidus uždangai, antrojoje partijoje eilę pakilo kan. Juozas Tumas-Vaižgantas ir, atsisėdęs į respublikos prezidento A. Stulginskio ir vyriausybės narių ložes, prabilo: „Gerbiame! Ši vakarą, mums esant teatre ir žiūrint „Aušros sūnūs“, kalėjime sėdi pirmasis Lietuvos prezidentas Antanas Smetona. Mes pradžioje čia esantį respublikos prezidentą pasirūpinti paleisti mūsų buvusį prezidentą.“

„Draudžiū kalbėti!“ — šūksniai sušuko iš penktosios partijos eilės Kauno miesto ir apskrities karo komendantas mjr. V. Braziulevičius. Kan. Juozui Tumui-Vaižgantui pradėjus kalbėti, respublikos prezidentas ir ministrai išėjo iš savo ložių. Kun. J. Tumas-Vaižgantas, pasakęs dar keletą žodžių, atsisėdo. Publikai, jam pritardama, dar smarkiau bei triukšmingiau pradėjo ploti. Kauno miesto ir apskrities viršininkas Morkus pasiuntė milicininką K. Puodžiūną kan. J. Tumui-Vaižgantui areštuoti. Publikai, daugiausia karininkai, pastoję jam kelią. Kad kan. J. Tumas-Vaižgantas nebūtų gatvėje areštuotas, kari-

ninkų būrys jį palydėjo ligi pat namų.

Kan. J. Tumo-Vaižganto kalba neliko be atgarsio. Pirmam Lietuvos prezidentui iš kalėjimo išlaisvinti ir lietuvių visuomenės garbei apginti pradėta rinkti aukos. Surinkus reikalingą pinigų sumą, A. Smetona iš kalėjimo buvo paleistas, vėl pradėjo dėstyti universitete ir toliau redaguoti „Vairą“.

Dabar trumpai peržvelkime, kas buvo rašyta. Pasirodo, kad Seimų laikais veikė gana griežta cenzūra. Laikraščiai buvo beveik pastoviai uždarinėjami. Redaktoriai, net už vieno priešingo valdantiems straipsnio išspausdinimą, galėjo būti areštuoti, o straipsnio autoriai ištremiami. Svarbiausia to priežastis buvo tai, kad spaudos cenzūra buvo pavesta karo komendantams, kurių didžiuliu buvo 4-tos gimnazijos klasės neperkopė. Tuo tarpu redaktorių buvo ir aukštąjį mokslą baigusiu.

Išėjus iš kalėjimo, A. Smetona tą pačią dieną nuvyko į Lietuvos Šaulių sąjungos visuotinį suvažiavimą, kuriame Vladas Putvinskis buvo išrinktas Lietuvos Šaulių sąjungos garbės pirmininku, o į jos centro valdybą: A. Smetona, V. Krėvė-Mickevičius, R. Skipitis, M. Krupavičius, M. Šlezevičius, St. Šilingas, J. Bruvelaitis, Ansas Bruozis, ir Pr. Raulinaitis. Šaulių Sąjungos pirmininku V. Krėvė-Mickevičius.

1924 m. vasario 29 d. V. Krėvė-Mickevičius atsisakė ne tik nuo Šaulių sąjungos pirmininko pareigų, bet visai pasitraukė iš centro valdybos. Su juo solidarizuodamas, kovo 12 d. iš centro valdybos pasitraukė ir A. Smetona, kuris savo pareikšime naujam pirmininkui St. Šilingui rašė: — Šiuo prašau pranešti Centro valdybai, kad aš išstojau iš jos narių skaičiaus, kadangi nesutinku su tuo lemiamuoju partijų atstovų nusistatymu valdyboje, jog Šaulių sąjungos pirmininkas, kaip paaiškėjo, dr. Staigaicius pranešimą valdybos posėdyje besvarstant, neturįs teisės pareikšti s-gos organe „Trimite“ savo, kaip šiaip jau piliečio, skirtingos nuomonės, prieštaraujancios, politinė valdžios kryptiai, vedanciai Lietuvą pavojingai dargi jos nepriklausomybei keliu.

Kaip matome, „demokratiniais seimų laikais“, buvo nepageidaujama net skirtingai galvoti. Kaip vėliau matysime, tie patys, kurie kitą veiklą ir pasisakymus varžė, valdžiai pasikeitus, buvo didžiausi reksniai, kad nėra demokratijos ir jų pilietinės teisės varžomos.

Lietuvos vidaus politinę padėtį sunkino ir tai, kad drauge su karo pabėgėliais į Lietuvą prigužėjo daug tokių, kurie, nors ir buvo lietuvių kilmės, tačiau su lietuvių tautos kultūra ir jos siekais nieko bendra nebeturėjo. Jie buvo vedę rusas ar lenkas, o į Lietuvą juos atvijo bolševikinio teroro baimė ir galimybės čia vėl praturėti. Taip pat ir kai kurių patriotų bei aukštąs valdiškas vietas užimančių šeimose buvo kalbama nelietuviškai. Rapolas Skipitis savo atsiminimuose „Nepriklausomą Lietuvą statant“ tvirtina, kad šeštajame, 1920 metais birželio 20 d. dr. K. Grinius sudarytame ministru kabinete trys jo nariai namuose kalbėjo rusiškai, vie-

Atėitęs savaitgalio svečiai lapkričio 5 d. Jaunimo centro kavinėje. Iš kairės: dr. Kazys Ambrozaitis, dr. Kestutis Girmius, Lietuvos Gyventojų genocido centro dir. Dalia Kuodyte ir Juozas Kojelis. Nuotr. Zigmo Degutis

DALINAMĖS TA PAČIA JŪRA
PRANĖ ŠLUTINĖ

Tokiais žodžiais kalbėjo prof. Helena Leino-Kilpi, R.N. iš Turku universiteto, Suomijoje, kai susitikome 1999.10.11 Illinois universitete Čikagoje, Slaugos fakultete, kai sužinojo, kad yra lietuvių, norvegų ir daniškų kilmės slaugytojų svečių. Turku universitetas buvo pastatytas piliečių aukomis po Antrojo pasaulinio karo ir kartu ten pastatė universitetinę ligoninę. Jos apsilankymo tikslas yra pradėti partnerystę tarp UIC ir Turku universiteto Slaugos fakultetų. Šiltai atsiliepė apie Sveikatos mokslų fakultetų steigimus Klaipėdoje, kadangi ji pirmą kartą buvo apsilankius Klaipėdoje gegužės mėn., kai

nas prancūziškai ir vienas lenkiškai.

Tautos pažanga ir Santara, veikliai dalyvavusios nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatyme ir laikinojoje vyriausybėje, nei Steigiamajame seime, nei kituose seimuose, nors rinkimuose ir dalyvaudavę, tačiau nė vieno atstovo neturėjo. Taip galbūt buvo dėl to, kad tose partijose spietis daugiausia su aukštuju mokslu visuomenė, tad jų rinkiminė agitacija buvo silpna ir švelni. Savo programomis jos buvo gana artimos, tik pasaulėžiūriškai pažangiečiai buvo artimesni dešiniems, o santariečiai — kairiesiems.

1922 metų rudenį rinkimuose į Seimą Tautos pažanga blokvosi su Žemdirbių partija, tačiau irgi nieko nelaimėjo. Rinkimuose į Steigiamąjį seimą ir į kitus seimus Tautos pažanga, ypač jos vadovai A. Smetona ir prof. A. Voldemaras, tiek kairiųjų, tiek ir dešiniųjų buvo smarkiai puolami dėl savo veiklos Lietuvos taryboje ir laikinojoje vyriausybėje, kaltinant juos dėl kvietimo Lietuvos karaliumi Urachą, dėl dėsimo kariuomenę organizuoti, dėl daugelio kitų būdų ir nebučių dalykų. Tautos pažanga buvo vaizduojama, kaip atstovaujanti dvarininkų bei stambiųjų žemvaldių reikalams, nors tuose teiginiuose nebuvo nė mažiausio krislėlio teisybės. A. Smetona į jam daromus priekaištus atsikirtinėjo spaudoje, bet rinkimams tas daug įtakos neturėjo. Rinkiminiame įkarštyje lemtiniais buvo agitatoriai, tuomet vadinami baikininkais, atsisaukimai ir įvairūs plakatai, kuriais miesteliuose buvo nupildytos namų sienos ir tvoros.

Tautos pažanga ir Santara, savo tarpe turinčios nemažą žmonių su aukštuju mokslu, gerokai valstybininkų bei politikų, ruošdamos trečiojo seimo rinkimus, persiorganizavo, kad į savo eiles daugiau patrauktų plačiųjų masių. 1924 m. pabaigoje Tautos Pažanga persiorganizavo į Tautininkų sąjungą, o Santara į Ūkininkų partiją. Jos pradėjo steigti skyrius, ir jų svaris politiniame gyvenime kilo.

buvo suruostas Klaipėdos universitete visuomenės seminaras sveikatos klausimais. Ji taip pat skaitė paskaitą.

Dr. Helena Leino-Kilpi pasakoja, kad Suomijoje Slaugos mokslų departamentas priklauso Medicinos fakultetui, panašiai, kaip Kaune ir Vilniuje. Socialinių darbuotojų skyriusose mokomasi ir dirbama atskirame fakultete. Sveidijoje jis yra prie Medicinos fakulteto. Dėstytojai ir profesoriai yra samdomi Medicinos fakulteto. Slaugos departamente dėsto slaugės. Turku universiteto Medicinos skyriuose yra visos specializacijos disciplinos.

Jie ypač moko palaikyti aukštą slaugos kvalifikaciją, slaugos procesą, ligonių sveikimą, planavimą, slaugos priežiūros testinimą, ypač pagyvenusius, ir daug kitų šių dienų slaugai pirminės sveikatos priežiūros pritaikytų temų. Dvidešimtyje kraštų apklausos metu buvo sužinota, kad slaugos tyrinėjamai dabar yra dalis Slaugos švietimo. Daroma tai ir Suomijoje.

Suomijoje stipriai įdiegtos medicinos priežiūros tarpe yra gimdymo klinikos, kur dirba akušerės ir visuomenės sveikatos priežiūros slaugės, būtina aptarnaujanti gydytojai-akušeriai. Jis išskiestas, kai yra numatytų prieš gimdant problemų, aukštos rizikos nėštumo metu galimybių, sunkumų, kuriuos akušerės neturi kompetencijos spresti. Yra vaikų priežiūros centrai ir dr. Helena aiškino, kad nėra nei vieno nesiekiojo vaiko. Man tai sunku suvokti tarp penkių milijonų gyventojų. Labai yra svarbi mokyklose studentų sveikata. Moterims yra įvesti apsaugos tyrimai, ypač krūtis ir gimtos kaklelio. Jų gydymas prijungtas prie Pirminės sveikatos priežiūros. Stipriai pabrėžė prevenciją, kuri, žinoma, yra pigesnė kaip gydymas.

Labai rūpinasi vyresniųjų gyventojų sveikata. Jų, kaip visame pasaulyje, nemažėja. Suomijoje turi palatas, kuriose suteikiama visa priežiūra, atliekama profesionalių slaugytojų. Nėra pakankamų slaugos namų aprūpinti didėjančius skaičius pagyvenusiuju. Jie turi vadinamas dienos ligonines, kurios prižiūri vyresnius dienos metu, o jie vakarais grįžta į savo šeimas. Namai, kuriuose prižiūri vyresnius yra suremontuoti, valdžios pritaikyti tiems žmonėms.

Suomijoje, kaip Lietuvoje, į Sodra arba JAV socialinį draudimą (Social Security), moka 42 proc. iki 43 proc. profesionaliai arba tie, kurie gauna didesnes algas, paprastai darbininkai moka 30 proc., pensininkai moka 18 proc.

Sužinojome, kad Suomija dalyvauja Tarptautinėse programose, o Prancūzija visai ne, Ispanija ir Portugalija yra du

kraštai, kurie tik pradėjo. Galima sakyti, kad, pagal galimybes, Lietuva šioje srityje neatsilikus. Italija turi programą tik Romoje ir Padua mieste.

Žinoma, ji mano, kad įsijungimas į Europos Sąjungą tik turės geras pasekmes, o dabartinis ES prezidentas yra suomiis. Suomijoje įstatymai reikalauja, kad universitetas turi turėti JAV tris partnerius dviejose valstijose, o Europoje dviejose kraštuose tris partnerius. Dabartinis metu turi partnerystę su JAV Kansas universitetu. Ji pabrėžė, kad yra labai aktualu ir būtinai reikalinga informacija apie vyresniųjų problemas ir jų priežiną, ypač suteikiant profesionalią slaugą namuose.

Idomu girdėti, kad ji net nežinojo, kas yra fcleris. Suomijoje jų nėra, o Lietuvoje fclerius nori perkvalifikuoti ir visuomenės priežiūros specialistus, nors tam vyksta didelis pasipriešinimas.

Į Slaugos fakultetą priima studentus, baigusius gimnaziją. Jie mokosi ketverius su puse metų, tada turi atlikti praktiką. Akušerės, kurios priima gimdyves, kad galėtų dirbti vienos, turi turėti 40 sėkmingų gimdyvių priėmimo priežiūroje patyrimą. Jei slaugės sėkmingai baigia mokslus, joms nereikia laikyti egzaminų kaip JAV. Suomijoje nėra jokių reikalavimų išlaikyti savo specializaciją arba kelti kvalifikaciją, lankyti seminarus, turėti tam tikrą skaičių išlaikytų paskaitų valandų tobulinimui. Lietuvoje tik neseniai įvedė įstatymus licenzijai atnaujinti, reikalaujant tam tikro skaičiaus išlaikytų valandų tobulinimui. Lietuvoje sėkmingai veikia persikvalifikavimo ir specializacijos kėlimo kursai. Man geriau patainka Lietuvos variantas — galėtų ir suomių iš Lietuvos pasimokyti. Panašiai ir yra

DR. STASIO A. BAČKIO ATMINIMUI

Atkelta iš 2 psl.

Žinau epizodą, kur dr. Bačkis 1987 m. atsisotjo principingai ir stebinančiai drąsiai. Kai veliau, jau Vilniuje, jam apie tai užsiminiau, jis kalbą nusiuko kitų asmenų link.

Didoklą pasiuntinybės darbo dalį apėmė informacija apie Lietuvą. Tekdavo atsakyti į įvairius mokyklų ar asmenų užklausimus, kartais atsiradavo neprašyta medžiaga, kurią reikėjo mandagiai disponuoti. Taip 1986 m. laikotarpyje dr. Bačkis pasikvietė mane ir prašė patvirtinti, ar „Lituanus“ puslapiams netiktų Texas gyvenančio studento rašinius apie Lietuvos rezistenciją. Su autorium dar šiek tiek kartu padirbėjus, rašinius išėjo visai geras, ji spausdiname 1987 m. numerį, užsimezgė pažintis. Šiek tiek pasiginčijus, Čikaga sutiko iš to straipsnio išleisti atskirą sąspaudą, kurio kelis šimtus egzempliorių įteikėme pasiunti-

SKELBIMAI

ELEKTROS
[VEDIMAI - PATAISYMAI]
Turio Čikagos miesto leidimą.
Dirbu užmiesty. Dirbu greitai,
garantuotai ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS,
IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukse
S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

TAISOME
SKALBIMO MAŠINAS,
SALDYTVUVUS, SILDYMO
SISTEMAS, VIRYKLAS,
ORO VESINTUVUS.
H. DECKYS
TEL. 773-585-8824

Ieškome patyrusio dažytojo
su automobiliu. Kreiptis
nuo 8 v. v. iki 10 v.v.,
tel. 847-808-9109. Kalbėti
angliškai arba rusiškai.

Perkate automobilį?
Turite kredito problemų?
Nėra kredito istorijos?
Pirmas automobilis?
Neilgai naujame darbe?
Ką tik atvykot į JAV?
Ne problema!
Žemos automobilių kainos!
Maži mėnesiniai mokėsčiai!
Nėra pradinio mokėsčio!
Galtite stot už viro Handlen!
(630) 287 2748

GREIT PARDUODA

RE/MAX
REALTORS
off. (773) 586-9959
home (708) 425-7160
pager (708) 886-4919

RIMAS LSTANKUS
• Greitas ir sąžiningas pataravimas
• Nuosavybių įkainavimas veltui
• Perkame ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

Century 21
KMECK REALTORS
7822 S. Pulaski Rd.
4385 S. Archer Ave.

DANUTĖ MAYER
773-284-1900

Jei norite perduoti ar pirkti namus
kreipkitės į Danutę Mayer. Ji
profesionali, sąžiningai ir asmeniškai pataravus. Įkainavimas
veltui.

**Vairuotojas jūsų
paslaugoms!**
Vežu į darbo agentūras, sutinku
oro uoste. Tel. 773-368-4358
arba 773-925-4984, Raimedus.

**23 m. vyras, turintis
CDL A (TX),
ieško darbo.**
Tel. 773-419-3218.

Amerikoje, ypač ligoninėse reikalaujama, kad būtų lankomos paskaitos ir dažnai pati ligoninė išrūpina paskaitininkes bei temas, pritaikant šių dienų reikalavimus arba slaugos programų pakeitimui. Taip pat reikalavimai pritaikyti prie darbų atsakomybės. Viena juodosios rasės dalyvių paklausė, ar yra etninio grupių gyventojų. Dr. Helena griežtai atsakė, kad ne. Beveik šimtu nuosimčių gyventojų yra suomių. Irgi sunku patikėti, kad kraštas gali taip tvarkytis. Ji sakė, kad švedijai galima rasti visokių įvairenybių.

Iš susitikimo ir ateinančių partnerystių galėsime išmokyti vieni iš kitų. Dr. Helena labai idealiai nuspalvino Suomiją: veikia socialinė medicina, yra privacios praktikos gydytojų, bet nedaug, mokslas irgi nemokamas.

*** Lietuvos išgaunamoji ir apdirbamoji pramonė per dešimt mėnesių pagamino ir pardavė produkcijos 8 proc. mažiau nei tuo pačiu 1998 m. laikotarpiu. Bedarbių skaičius per dešimt mėnesių padidėjo 27.5 procentų.** (BNS)

nybei. Vėliau buvo labai malonu su autorium D. Kaszeta susipažinti Lietuvos pasiuntinybėje ar gal jau ambasadoje. Jis tapo lietuviškųjų pastangų visuomeniniu talkininku.

Asmeniniame bendravime Bačkiai buvo oficialiai mažiau. Kalbų visuomenei dr. Bačkis nesakydavo, o pokalbiuose dalyvaudavo ramiau balsu, tiksliai reikšdamas savo mintis, visą laiką rimtai. Dėiungėsi, kad dail. Teleforo Valiaus našlė pasiuntinybės puošimui padovanavo savo vyro spalvotą grafiką, ribotą 30 egz. laidą 1983 m. išleista „Samogitia VI“. Pasirodo, Valia ir Bačkiai dar iš Paryžiaus laikų buvo artimai pažįstami. Labai nustebau, kai, 1987 m., atsidūrus ligoninėje, man telefonu paskambino dr. Bačkis, palinkėjo greitai pasveikti.

Pasiuntinybės perdavęs St. Lozoraičiui, dr. Bačkis su žmona išsikėlė gyventi į atskirą butą. Kai S. Lozoraitis iš-

vykdavo į Romą (kur jis taip pat buvo Lietuvos atstovu prie Vatikano), dr. Bačkis tvarkydavo reikalus Vašingtone. Savo pareigas, atrodo, perdavė labai tvarkingai: tai byloja Putname esančiam ALKos archyve pavyzdžiai sudėliotos, surištos asmeniškos dr. Bačkio, įvairiais visuomeniniais reikalais susirašinėjimo, bylos.

Kai 1997 m. S. ir O. Bačkus aplankiau Vilniuje, jis minėjo, kad baigia rašyti atsiminimus. Knygos nesulaukiau, tačiau jau šiais metais gavau Vilniaus Pedagoginio instituto „Istorijos“ XXXVI tome pasirodžiusio dr. Bačkio darbo atspaudą, pavadintą „Lietuvos diplomatinė tarnyba 1940-1990“. Tai ne asmeniniai atsiminimai (nėra kai kuriems atsiminimams charakteringo, autorių sau skiriamo patoso) ir ne mokslinė monografija. Tai savo darbą dirbusio ir pareigų aplinką stebėjusio asmens, datomis ir varda is dokumentuota, 48 psl. apybraiža.

Panašiai, kai anuomet su D. Kaszeta, prieš metus laiko dr. Bačkis mane suvedė su belgu, prancūziškai rašančiu knygą apie Lietuvos okupaciją. Matyt, dr. Bačkiai jau buvo per sunku ar neparanku teikti reikiamą medžiagą, atsakinėti į klausimus, todėl tą geriaširdį belgą nukreipė į mane. Aš jam tebesistengiu talkininkauti ir, vasarą grįždamas iš Vilniaus, kelioms dienoms specialiai sustojau Briuselyje kalbėtis, gilintis į jam rūpimas smulkmenas. Kai šį uždavinį apsiėmiau, jaučiau dr. Bačkio pasitikėjimą, gal net savotišką globą. Apie belgo knygą Vilniuje birželio 17 d. mudu kalbėjome. Sužinojome apie dr. Bačkio mirtį, tuoj pat belgai elektroniniu paštu pranešė. Dabar man neramu, nes tam belgai talkoje likau vienas. Vienas, tačiau su dr. Bačkio knygeleje šią vasarą išrašytas žodžiais: „Su geriausiais linkėjimais, nuosirdumu ir pagarpa — S. A. Bačkis“. Aš maniau, kad tie žodžiai išsako Lietuvos dramoje dalyvavusio valstybės vyro patį ir visą lietuvių visuomenę. Tai gal jo testamentinis posakis mums visiems.

Antanas Dundzila

AR MES NE VISI LIETUVIAI

K. Kaulinį išlydėjus

Gal prieš dvi dešimtis metų beveik juokais paminėjau vienam pažįstamam, kad Philadelphia norėčiau suruošti Fronto bičiulių suvažiavimą, tačiau trūksta rankų. „Ruošk, padėsime“, — paguodė jis. „Esi Tautinės sąjungos narys ir padėsi?“ — nustebau. „Tai ar mes ne tie patys lietuviai?“ — buvo jo atkirtis.

Tasai pažįstamas, Kazimieras Kaulinis, 1999.08.28 iške-
liavo amžinybėn. Ar mes ne tie patys lietuviai — buvo jo gyvenimo pasaulėžvalga. Ir

Lietuvių Bendruomenė, ir pa-
rapija, ir Lietuvių namai, ir kiekvienas lietuviškas rengi-
nys Philadelphiaje sulaukda-
vo jo vienodo dėmesio. Jei rei-
kėdavo, Kazimieras, aukštas, lieknas, geros išvaizdos, pro-
cesijose nešdavo kryžių, vė-
liavą, baldakimą. Lietuvių na-
muose ir dalydavo, ir kaldavo, ir sluodavo, ir budėdavo. LB renginiuose talkindavo visur, kur tik stigdavo rankų. Sąži-
ninga elgsena darbovietėse, protingu požiūriu į uždarbį jis pajėgė susikurti sau ir žmonai

TARP MŪSŲ KALBANT

KARVIŲ PARADAS ČIKAGOJE

Ilgokai buvo teigiama ir net mokymų vadovėliuose rašoma, kad 1871 metais Čikagoje mil-
žinišką gaisrą sukėlė melžia-
mos karvės pasipirta žibalinė lempa. Prieš maždaug viene-
rius metus, nuodugnau išty-
rus gaisro priežastis, buvo nu-
tarta atšaukti atrių ateivių karvutei primetą nusikal-
timą.

Šią vasarą, lyg ir norint at-
taisyti ankstyvesnę klaidą, buvo surengtas „karvių para-
das“ (Cows on Parade). Jame dalyvavo 320 iš sintetinės me-
dziagos pagamintų įvairios iš-
vaizdos, įvairiaspalviai išmar-
gintų karvių. Karvių meninį apipavidalinimą (už atlyginimą) atliko vietiniai dailininkai. Jų tarpe būta profesio-
nalų, meno studentų ir dailės mėgėjų.

Susidariusias pinigines iš-
laidas padengė vadinamieji „sponsoriai“ — prekybininkai, pramonininkai ir pan. Pro-
jektą vykdė mero Richard Daley vadovaujama Čikagos miesto valdžia.

Sulaukta didelio dėmesio ir pasisekimo. Miesto gatvėse (šaligatviuose) ir aikštėse „pa-
radavusios“ karvės viliojo miesto ir apylinkių gyventojus, o taip pat tolimesniųjų vietovių ir net užsienio valstybių turistus. Šią vasarą mie-
sto centre buvo jaučiamas di-
desnis žmonių judėjimas. Tu-
rimais duomenimis, šią vasa-
rą beveik dviem šimtais mili-
jonų dolerių pakilo prekybinės pajamos. Visa tai atsitiko, nė kieno kito, o „paradavusių“ karvių dėka. Žmonės ne tik vaikštinėjo, žiūrėjo ir gėrė-
josi „besiganančiomis“ karvė-
mis, bet valgė, gėrė ir naudo-
si miesto prekyvietių bei viešbutių patarnavimais. Vietos žiniasklaida bendradarbia-
vo ir parodė pritarimą. Buvo išleistas specialus informaci-
nis leidinys ir spalvotomis karvių nuotraukomis iliust-
ruota knyga. Turbūt nebus perdėta pasakyti, jog daugelis žmonių staciai pamilo para-
davusias karves. Paradas pra-
sidėjo birželio 15 d. ir pasi-
baigė rugsėjo 31 d. Paskutinę parado dieną visos karvės bu-
vo surinktos „išpraustos“ ir

parengtos baiginiams pasiro-
dymui. Kelioms dienoms pras-
linkus, prasidėjo išpardavi-
mas. Šiam tikslui buvo panau-
dota internetas ir Čikagos teatro salėje surengtos varžy-
tinės, kurios sulaukė netikėtai didelio pasisekimo. Iš Phila-
delphijos atvykusi moteriškė už vieną karvę sumokėjo 110,000 dolerių. Iš viso gauta beveik 3,5 milijono dolerių pajamų, kurios buvo paskirs-
tytos labdaros reikalingumams.

Čikagoje surengtas karvių paradas susilaukė plataus at-
garsio JAV ir užsienyje. Mie-
sto valdžia užplūdo pasiteiravi-
mai ir patarimų prašymai. Turimomis žiniomis, New Yor-
ko miestas ketina ateinančią vasarą „išginti“ keletą šimtų, o gal net ir visą tūkstantį kar-
vių, kituose miestuose planuo-
jama turistų viliojimui panau-
doti kiaules, dramblius, paukščius ir t.t.

Amerikoje sakoma, kad „Bu-
siness is Business“. Neseniai buvo įkurta „Cow Parade Worldwide, Inc.“. Šioji įstaiga teikia patarimus ir už tam tikrą atlyginimą išduoda lei-
dimus.

Ką gi, tenka teigiamai ver-
tinti naujas ir originalias pas-
tanges. Juk sakoma, kad tiks-
las pateisina priemones. Vis tik šiuo atveju kyla klausimas: nejaugi dėmesio sužadini-
mu nebepakanka veikiančių muziejų galerijų, teatrų, ori-
ginalios statybos pastatų ir kitų, kaip sakoma, žmogaus akį traukiančių dalykų?

Beje, Čikagos miestas negali pasigirti savo išradimu. Šiuo kartu Čikaga pasinaudo-
jo Ciuricho patirtimi. 1998 metų vasarą Ciuricho miestas viliojo turistus „savos, šviečia-
riškos gamybos“ karvėmis. Žinoma, kad vienas Čikagos prekybininkas susizavėjęs šveicariškomis karvėmis, įkal-
bėjo Čikagos vadovus pasinau-
doti Ciuricho miesto pavyz-
džiu. Atrodo, kad Čikagos miesto vadovybei nebereikia aiškinti reklamos reikalingu-
mo. Tik nežinia koku būdu, kokiomis priemonėmis teks Čikagai pasireikšti ateinan-
čiais metais.

Petras Petrutis

Viena čikagiška karvutė, besigananti Michigan Ave. Nuotr. P. Petručiū

Janinai patogų — kuklų, ne prabangų — gyvenimą. Ir kiekvienam rimtam prašymui negailėjo aukos. Apsvarstydavo prašymo svarbą, net pasi-
tardavo su pažįstamais, o tada skirdavo tiek, kiek, jo many-
mu, reikėdavo. „Nesuprantu, kodėl žmonėms vis negana“, — yra kalbėjęs. „Skundžiasi, dejuoja. Per šykštumą nebijo gėdos, nevengia melo. Su žmo-
na gauname Social Security paramą ir džiaugiamės, kad jos ne tik viskam užtenka, bet ir dar lieka“.

K. Kaulinis su žmona Jani-
na vertėsi tvarkingai, visur dalyvaudavo, kiekvieną sek-
madienį tolakai atvykdavo į lietuvių parapiją, beveik nie-
kadados nesiskųsdavo, kad ne-
galuotų. O negalavimų vėly-
vame amžiuje pasitaikydavo. Gražiai sugyveno su podukrų šeimomis (žmona Janina buvo našlė, likusi su dviem duk-
relėmis), nepagailėdavo dovanų podukrų vaikams, kuriuos sa-
vo „anūkais“ vadindavo ir to-
kiais laikė.

Kazimieras Kaulinis gimė 1914.12.21 Vyžonų kaime, Utenos apskrityje. Būtiną Lie-
tuvos karinę tarnybą atliko jaunesnio puskarininkio laips-
niu, tada tarnavo policijoje. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, o iš jos emigravo į Brazy-
liją. Tačiau tame Pietų Ameri-
kos krašte didelės laimės ne-
rado, nors kai apie jį pasako-
davo, nesiskųsdavo. Dirbo, pragyveno, uždarbė buvo menkas, tačiau — jo žodžiais — badauti nereikėjo. Iš Brazy-
lijos 1954 m. vėl grįžo į Vokietiją ir dirbo amerikiečių kari-
nių dalinių transporte, kol 1957 m. emigravo į JAV. Čia pragyvenimą pelnė darbininko dalia, tačiau niekadados nesi-
skundė, nors teko vargti ir naktimis, ir dienomis. Visus beveik 85 savo amžiaus metus buvo optimistas, pastabas lietuviškiems reikalingams, dosnus, nepalankus šykštuoliams, vi-
suomenėje paslaugus. Neatsi-
sakydavo darbo vietinės val-
dybos, tačiau akiai nepritar-
davo kiekvienam pasiūlymui. Mėgdavo teirautis ir susipa-
žinti su reikalu iš arti, o jei jam atrodydavo, kad einama ne taip, kad geriausiai baig-
tųsi lietuviškai visuomenei, pasisakydavo prieš tai. Niekas negali visiems patikti, nors ir kaip besistengti. Tačiau a.a. K. Kaulinio visuomeninį įver-

tinimą matė kiekvienas, kas dalyvavo jo laidotuvsė. Į ka-
pines lydėjo ilgiausia auto-
mobilių eilė. O velionis nebuvo daktaras, advokatas, inžinie-
rius, tik darbininkas. Jis ne-
buvo turtuolis, tik nešykštus. Jis neparašė išliekančių vei-
kalų, tik skaite lietuvišką spau-
dą, ja domėjosi, susidūręs pa-
žįstamus diskutuodavo jos tu-
rinį, mego knygas. Eilinis do-
ras ir aktyvus žmogus yra

daug vertingesnis už išsi-
mokslinusių egoistą.

Šiame krašte jis paliko žmo-
ną Janiną, dvi podukras su šeimomis (lietuviškomis!) ir Lietuvoje dviem metais vy-
resnį brolį Julijų.

V. Volertas

• Mažos kaip lašas raidės ir natos, suka ir suka pasaulio ratą.

PENKERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A. † A.

VIDA RAPŠYS DUDĖNAITĖ

Begalinė upė Dievo laiko:
Be pradžios, be galo, be krantų.
Jo ranka jos amžių srovę laiko,
Ir jo rankoj esam — aš ir tu.
„Viešpaties pasaulis“
Bernardas Barzdžionis

Laikas bėga... Lapkričio 23 d. jau bus penkeri metai, kai mūsų miela Vida mus paliko, sulaukusi 53 metų amžiaus. Šv. Mišios už jos sielą bus atšaukiamos Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje Marquette Parke sekmadienį, lapkričio 21 d., 12:15 val. p.p. Prašome gimines, draugus ir pažįstamus a. a. Vidą maldoje prisiminti.

Nuliūdę: vyras, duklė su šeima, anūkai, du sūnūs ir dvi seserys su šeimomis.

PADĖKA

A. † A.

AKVILINA ODINIENĖ

mirė 1999 m. spalio 11 d. Palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Čikagoje.

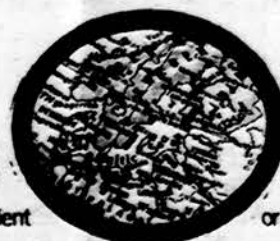
Širdingai dėkome visiems, kurie pareiškė mums užuojautą, dalyvavusiems šermentyse ir laidotuvsė, užjautusiems laiškais, aukojusiems šv. Mišioms bei Lietuvos Dukterų draugijai a. a. Akvilinos atminimui. Jūsų maldos ir nuoširdumas mus stiprino sunkioje atsiskyrimo valandoje.

Nuoširdi padėka kun. R. Gudeliui už maldas koplyčioje, bažnyčioje ir kapinėse. Dėkome sol. D. Stankaitytei ir varg. R. Sokui už giesmes ir muziką pamaldų metu. Taip pat esame dėkingi laidotuvių direktoriui Donald M. Petkui už rūpestingą patarnavimą.

Nuliūdę: duklė Irena, sūnus Vaclovas, brolis Danielius su šeimomis bei kiti giminių ir artimieji.

STAR ALLIANCE

It makes a world of difference when you fly SAS to Lithuania.

No one makes round-trip travel to Lithuania easier and more convenient than SAS. From Chicago, we offer daily service to Vilnius with just one hassle-free connection through Stockholm. Our 4:30 p.m. departure gives you a relaxed morning arrival for business or pleasure. When you're ready to return, you'll enjoy same-day travel back to Chicago through our Copenhagen

hub. And whether you fly Business Class or Economy Class, you can be sure our service will be world-class, and will allow you to arrive rested and refreshed — all for a reasonable fare. Find out what a world of difference SAS can make for your next trip. Just call your Travel Agent or SAS at 1-800-221-2350. For more information and special offers, visit our website at www.flysas.com.

Flight #	From	To	Departure Time	Arrival Time
SK 946	Chicago	Stockholm	4:30 pm	7:40 am +1
SK 704	Stockholm	Vilnius	9:20 am +1	10:50 am +1
SK 703	Vilnius	Copenhagen	12:45 pm	2:15 pm
SK 943	Copenhagen	Chicago	3:40 pm	5:40 pm

Scandinavian Airlines

DRAUGAS, 1999 m. lapkričio 18 d., ketvirtadienis

5

A. † A.

IRENA MARTYNA STANIULIS PAKALNIS

Gyveno Columbia, SC. Mirė 1999 m. lapkričio 15 d., sulaukusi 77 metų.

Gimė Lietuvoje, Kaune.

Nuliūdę liko: sūnus Al Pakalnis, gyv. Columbia, SC, brolis Povilas Staniulis, gyv. Kaune ir anukė Meghan Pakalnis, gyv. Lexington.

Velionė buvo žmona a. a. Alfonso Antano Pakalnio, duklė a. a. Artūro ir a. a. Martynos Staniulių.

Velionė priklausė Lietuvių laisvės kovotojų draugijai, Lietuvių Bendruomenei ir St. Joseph katalikų parapijai.

A. a. Irena Martyna pašarvota penktadienį, lapkričio 19 d. nuo 6 iki 8 v.v. Dunbar laidojimo namuose, 1527 Gervais St., Columbia, SC.

Šv. Mišios už Velionę bus atšaukiamos šeštadienį, lapkričio 20 d. 10 val. ryto St. Joseph bažnyčioje. Po Mišių laidotuvs privacios. Vietoje gėlių prašoma aukoti St. Joseph bažnyčiai.

Nuoširdžiai kviečiame draugus ir gimines dalyvauti šv. Mišiose.

Nuliūdę: sūnus, duklė ir anukė.

Laidotuvių direkt. Dunbar Funeral Home.

Tel. 803-771-7990.

Lietuvos ambasada Vašingtone nuoširdžiai liūdi mirus iškiliausiam visų laikų Lietuvos diplomatu, ambasadoriui, teisės daktarui

A. † A.

STASIUI ANTANUI BAČKUI

Ambasadorius Stasys A. Bačkis nusipelnė ypatingos pagarbos už savo pasiaukojamą darbą Lietuvos diplomatinėje tarnyboje. Ambasadorius Stasys Bačkis ypač daug nuveikė Lietuvos laisvės labui dirbdamas Lietuvos pasiuntiniu JAV sostinėje nuo 1976 m. iki 1987 m. Tebedamas Lietuvos atstovo Vašingtone pareigas, dr. Stasys A. Bačkis 1983 m. gruodžio 24 d., mirus Lietuvos diplomatinės tarnybos šefui ministrui Stasiui Lozoraičiui, pagal Velionio aktą, buvo paskirtas ir Lietuvos diplomatijos šefu. Ambasadorius Stasys A. Bačkis iš Vašingtono, kur Lietuvos okupacijos metais buvo svarbiausia diplomatinės tarnybos įstaiga, administravo visas kitas Lietuvos diplomatinės tarnybas. Dr. Stasys A. Bačkis buvo pavyzdžiu visiems jį pažinojusiems už savo patriotizmą, pasiaukojimą ir tikėjimą tėvynės laisve. Jo iškilūs asmenybė ir atmintis visiems laikams lydės Lietuvos ambasados Vašingtone veiklą.

Lietuvos ambasada Vašingtone reiškia gilią užuojautą ambasadoriaus Stasio A. Baččio artimiesiems ir bendražygiams.

Buvusiam Lietuvos diplomatijos šefui

A. † A.

Dr. STASIUI ANTANUI BAČKUI

į Amžinojo Tėvo namus iškeliavus, giliai užjaučiame jo žmoną ONĄ ir sūnus — AUDRIŲ JUOŽĄ, Vilniaus arkivyskupą ir RIČARDĄ STASĮ, b. Lietuvos ambasadorių Paryžiuje bei jų artimuosius.

Elvyra ir Pilypas Naručiai

PADĖKA

Banevičių, Dūdų ir Ječių šeimos vardu.

A. † A.

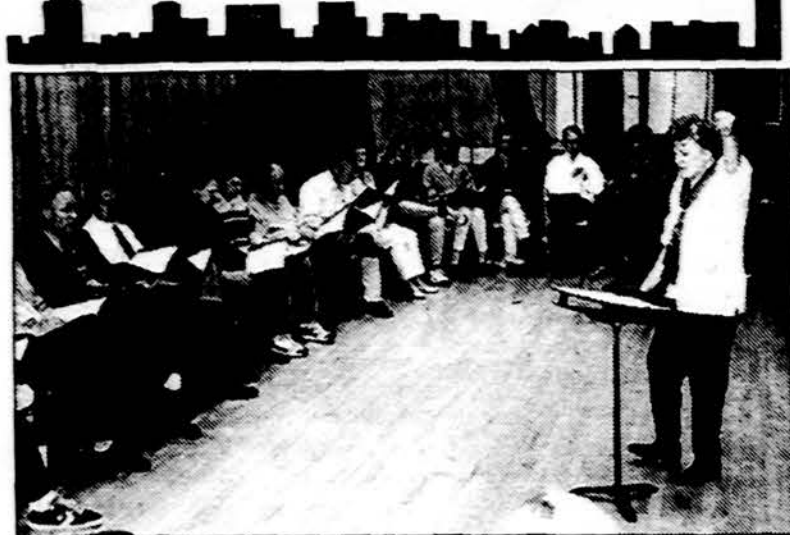
DALIAI BANEVIČIENEI

mirus, nuoširdžiai dėkome visiems, atsilankiusiems į laidojimo namus, palydėjusiems Velionę į Šv. Kazimiero lietuvių kapines, užjautusiems šv. Mišias, išreiškusiems užuojautą žodžiu, telefonu, laiškais ir kitaip prisidėjusiems prie paskutinio atsisveikinimo su Velione.

Su pagarba,

Kęstutis Ječius

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

„Exultate“ choro vadovė Rita Kliorienė viešėjo Toronte ir dirigavo Toronto „Voluges“ dainininkams.

Nedažnai Čikagoje dainuoja net trys išeivijos chorai. Ir dar vieni pačių geriausių! Toronto „Volungė“, Clevelando „Exultate“ ir mūsų „Dainava“ ruošiasi neeilinei šventei – didžiajam trijų chorų koncertui, skirtam „Draugo“ 90-mečiui. Chorai atliks ir lietuviškus kūrinius, ir bažnytinę muziką. Didžiajame koncerte taip pat skambės premjera – naujasis kompozitoriaus J. Tamulionio ir poeto J. Marcinkevičiaus 5 dalių kūrinys „Tėviškės giedojimai“. Dalyvaukite šių trijų chorų ir mūsų dienraščio šventėje, kuri įvyks kitą sekmadienį, lapkričio 28 d., 2 val. p.p. Mother McAuley aukštesniojoje mokykloje (3737 W. 99th Str., Chicago, IL).

Balsuokite už Arvydą Saboną kaip už patį geriausią visų laikų Europos krepšininką! Tą galite padaryti „Interne“:

<http://www.eurobasket.com/links/poll1.htm>

ŠALPAS S-gos Rankos lenkimo pirmenybės vyks ir moterų kategorijoje vyks ši šeštadienį, lapkričio 20 d., Jaunimo centro žemutinėje saleje. Registracija nuo 1 val. p.p. Varžybos 2 val. p.p. Tokios varžybos šiaurės Amerikos lietuvių tarpe bus vykdomos pirmą kartą. Kviečiame dalyvius ir žiūrovus. Informacijai tel.: 773-247-2452, arba 773-863-8861.

28-OJI FOTOMENO PARODA

Ši paroda yra 28-oji ir jos atidarymas vyko spalio 22 d. Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje. Šios parodos tema buvo „Kūdikystė. Vaikystė. Pavašaris. Rytas“. Parodos tema buvo gana plati, ir fotomenininkai turėjo suklijuoti galvas, kaip viską atvaizduoti fotografijoje. Šios rūšies parodas pradėjo ruošti dr. Stasys Budrys jau nuo 1972 metų, jam mirus ši darba perėmė dr. Milda Budrienė.

Šių metų parodoje dalyvavo net 95 proc. fotomenininkų iš Lietuvos, o kiti iš – Amerikos žemyno. Parodos dalyviai turėjo išrinkti įdomiausias nuotraukas, kurios atitiko paskelbtą temą. Po dviejų savaičių įvyko ir premijų įteikimas. Premijų įteikimo vakarą vedė fotomenininkas Algimantas Kezys ir Milda Budrienė.

28 kasmetinės lietuvių fotografijos laimėtojų suaugusių grupėje tapo: Vetrė Antanavičiūtė iš Vilniaus (I vieta), Algis Jakštas iš Švenčionių (II vieta) ir – Marija Čičirskienė iš Panevėžio (III vieta).

Jaunųjų grupėje premijas gavo Normantė Ribokaitė iš Dusetų, Zarasų rajono (I v.), Akvilė Anglickaitė iš Klaipėdos, vienintelė iš dalyvavusių kelių konkurso temų sujungė į vieną ir gavo antrą vietą. Trečiajia laimėtoja tapo Ieva Verikaite iš Kauno. Amerikos žemyn gyvenantiems fotomenininkams nenusiėm-

sojo laimę, nors jie buvo atsiuntę ir meniškų nuotraukų. Laimėtojams buvo suteiktos piniginės premijos. Premijų dydis buvo nuo 25 dol. iki 50 dol. Nors premijos nebuvo didelės, bet vis vien jų paskyrimas atliko paskatinimo darbą.

Reikia pabrėžti, kad ankstyvesniose parodose dalyvaudavo tik Vakaruose gyvenantieji fotomenininkai. Lietuvai taurus nepriklausoma, parodose pradėjo dalyvauti daug menininkų iš Lietuvos. Visi šios parodos darbai buvo įamžinti gražiai išleistame 200 psl. kataloge, pavadintame „Žmogaus ir gamtos pavasaris“. Katalogą sudarė ir redagavo Algimantas Kezys, išleido Stasys Budrio lietuvių fotoarchyvas Čikagoje.

Po premijų įteikimo buvo paskelbta 29-ojo foto konkurso tema – „Jaunystė. Vasara. Vidurdienis“. Fotomenininkams bus nelengva sujungti duotas temas į vieną tęstinį vienetą, bet turi jie metus laiko, – pabrėžė Milda Budrienė.

Šių metų konkurso užbaigimo metu taip pat buvo paminėta dr. Stasio Budrio 15 metų mirties sukaktis. Apie S. Budrio gyvenimą, jo visuomeninį darbą pasakojo Skirmantė Miglinienė, be to, jos rūpestiu buvo išstatyta parodėlė, atskleidžianti daktaro įnašą mokslui ir visuomenei. Pažymėtina, kad S. Budrys

METINIS PANEVĖŽIEČIŲ KLUBO SUSIRINKIMAS

Metinis Panevėžiečių klubo narių susirinkimas buvo lapkričio 7 d., 12 val. vienoje Jaunimo centro klaseje. Prieš susirinkimą 10 val. Jėzuitų koplyčioje buvo pamaldos už mirusių klubo narių. Šv. Mišias aukėjo kun. J. Vaišnys, SJ. Susirinkimą pradėjo ir vedė pirm. Vladas Paliulionis, sekretoriavo Pranė Masilionienė. Susikaupimo minute buvo pagerbti šiais metais mirę nariai – Julius Mačiulis ir jūrų kapitonas Bronius Krištopaitis.

Perskaicius ir priėmus Pr. Masilionienės parašytą praėjusio susirinkimo protokolą, vyko pagrindinė susirinkimo dalis – dr. Rimvydo Sidrio paskaita apie akių ligas.

Dr. R. Sidrys dažnai skrenda į Lietuvą, rūpinasi Lietuvos žmonių akių sveikata, savo mirusios žmonos atminimui ir vardu yra įsteigęs tam reikalui fondą. Tik vakar grįžęs iš Lietuvos, pradžiajį pasakojimą keletą įspūdžių iš Lietuvos. Daug kartų lankantis, matoma pažanga, gerėjimas, gaila, ne toks greitas, kaip daugelis norėtume. Šiek tiek pasakojimo apie kontrolversijas dėl pasirašymo sutarties su „Williams“ bendrove dėl Mažeikių naftos. Taip pat pasakojimo apie naujus Panevėžyje. Kas tebeprisimena Plūkių gatvę, tam bus įdomu girdėti, kad ten auga vienas iš didžiausių prekybos centrų su didžiuliais pastatais.

Pasidalinę šiais išpuoliais daktaras perėjo prie savo temos. Žmonės bijo mirti, bet dar daugiau – apakti. Toks jau gamtos dėsnių, kad, didėjant žmogaus amžiui, atsiranda

da problemų ir su akimis. Plačiau pakalbėjo apie dvi dažniau pasitaikančias ligas: kataraktą ir glaukomą, kurių pirmoji gydoma operacija, antroji – vaistais. Pakalbėjo ir apie keletą kitų akių ligų, kurių kai kurios nepagydomos. Reikia saugoti akis, kreiptis pas akių gydytoją. Po paskaitos buvo keletas paklausimų, kuriuos daktaras mielai atsakė.

Pirmininkas pranešė, kad darbsiam klubo garbės nariui Kultūros taryba paskyrė pedagogo premiją. Pagerbimo pokylis vyko lapkričio 14 d. Klubo nariai sudarė stalą. Kasininkas K. Rožanskas pranešė apie izdo stovį. Pajamų ne daug, išlaidų irgi ne daug, tai klubas nario mokesčiais ir gautomis aukomis gali dar gyvuoti. Revizijos komisija rado pajamų ir išlaidų knygas vedamas labai gerai.

Valdybai (Vladas Paliulionis, Pranė Masilionienė, Kazimieras Rožanskas ir Albertas Matulis) ir revizijos komisijai (J. Masilionis, P. Peleckas ir J. Lungienė) sutikus kandidatuoti, plovimų buvo išrinkti. Į valdybą dar buvo išrinkta Marija Vycienė.

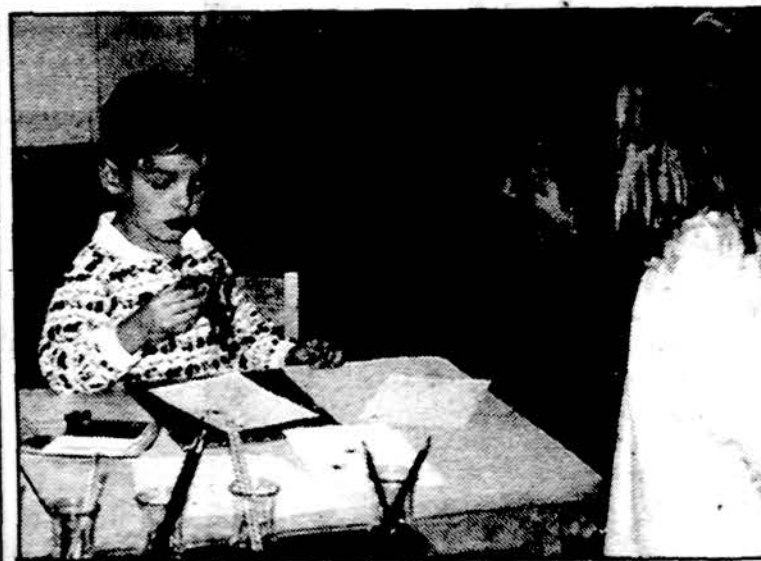
Kadangi Draugo fondas nori kuo greičiau pasiekti savo tikslą, klubas padidino savo įnašą 100 dol.

Susirinkime dalyvavo ir keletas naujai atvykusių panevėžiečių. Pradžioje buvo atleisti nuo nario mokesčio, tik norima, kad lankytųsi susirinkimuose, susipažintų, apsiprastų.

Po susirinkimo pasivažiavę Pr. Masilionienės paruoštomis vaišėmis.

P.R.

„Draugo“ vyr. redaktorė Danutė Bindokienė ir inž. Jonas Jurekūnas kalbės apie Lietuvos prezidentą Antaną Smetoną šį sekmadienį vyksiančiame A. Smetonos minėjime. Minėjimas vyks 12.30 val. p.p. Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Po pranešimų – meninė programa ir vakariėnė.

Matas McCarthy su mokytoja Daiva „Žiburelio“, Montessori mokykleleje.

SKELBIMAI

• Siuntiniai priimami iki lapkričio 20 d. ir papildomą talpintuvą Atlantic Express Corp. Tel. 630-257-6822 arba 773-434-7919.

• Algimanto Kezio fotografijų parodos „Lietuva 2000“ atidarymas šį penktadienį, lapkričio 19 d. 7.30 v. v. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre. Kartu, kitoje saleje, vyks meno darbų varžytinės – pradžioje tylosios, po to, 8.30 v. v. prasidės atvirosios – garsiosios. Kviečiame visus atsilankyti.

• Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinama nuosimčiai. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road, Tel. (773) 847-7747.

9/183

Kariuomenės atkūrimo 81 metų sukakties minėjimą lapkričio 21 d., sekmadienį, Šaulių namuose rengia Čikagos ramovėnai, talkinant birutietėms ir šauliams. Minėjimas prasidės iškilmingu vėliavų pakėlimu Jaunimo centro sodelyje. Pamaldos – 10 val. r. jėzuitų koplyčioje. Mišias aukos ir pamokslą sakys kun. J. Vaišnys, SJ, giedos solistai Margarita ir Vaclovas Momkai, vargonuos muz. Manigirdas Motekaitis. Po pamaldų – apeigos prie laisvės kovų paminklo. Minėjimas Šaulių salėje prasidės 12 val. Pagrindinis kalbėtojas – ALTO pirmininkas prof. dr. Jonas Račkuskas, meninę dalį atliks Algimantas Barniškis.

Jono Ivaškevičiaus, fotografo iš Lietuvos, parodą „Išėjimo šauliai Lietuvoje“ bus galima apžiūrėti sekmadienį, lapkričio 21 d., Lietuvos kariuomenės paminėjimo metu. Paroda buvo atidaryta lapkričio 7 d. Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės namuose.

Atslysta

paminėti

Paskutinis „Laiškų lietuviams“ žurnalo numeris (1999 m. spalio mėn.) kaip visomet pasizymi puikia, taisyklinga lietuvių kalba. Spalio mėnuo skiriamas Rožinio garbei, taigi žurnalo vedamasis – apie Rožinio prasmę. Kiti straipsniai – apie tai, kaip ugdomas tikėjimas, koks turėtų būti šių dienų kunigas, kaip reikia senais žmonėmis rūpintis, kas padeda ir kas kliudo sugyventi su kitais. Vienas įsimintiniausių šio numerio straipsnių – pasakojimas apie Karaliaučiaus krašto lietuvių, atsidariusių ten po Antrojo pasaulinio karo. Šypulčių skyrelyje – šmaikštus Vytautės Žilinskaitės feljetonas. „Laiškai lietuviams“ taip pat primena, kad iki 2000 m. vasario 16 d. redakcija laukia „Laiškų lietuviams“ rašinių konkurso straipsnių. Konkurso siūloma 10 temų. Redakcijos adresas: „Laiškai lietuviams“, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636.

PASAKOJO APIE DABARTINĘ PADĖTĮ LIETUVOJE

Į lapkričio 3 d. vyresniųjų lietuvių popietę „Seklyčioje“ mūsų renginių vadovė E. Sirutienė pakvietė viešnia iš Vilniaus – dr. Reginą Svobienę, kad ši pasakotų apie dabartinę padėtį Lietuvoje. R. Svobienė yra „Valstiečių laikraščio“ labdaros fondo „Kaimo vaikai“ pirmininkė. Šis labdaros fondas rūpinasi kaimo vaikų gerove. R. Svobienė Čikagoje lankėsi prieš metus su savo dukrele Migle, kuri buvo gydoma Shriner's ligoninėje. Viešnia stebėjosi, kad laikas mūsų visai per metus „nepakeitė“. Lietuvoje žmonės greičiau sensta.

Ji pasidžiaugė geru oru Lietuvoje. Sakė, kad rugsėjo mėnesį kaimuose buvo šventiamus rudens šventes: žmonės parodė ir pasirodė, ką užaugino. Į tas šventes ne daug kaimo žmonių atvyksta pasivalgyti, bet mokytojai atsiveda į jas vaikus žemės derliumi pasidžiaugti.

Prelegentė ne sykį savo kalboje kartojė, kad Lietuvos mokytojai yra pagrindiniai švyturiai, per kuriuos ir kaimus ateina šviesa. Šiaip Lietuvoje, deja, padėtis yra liūdna, nes nieko gero nevyksta. Praėjo dešimt nepriklausomybės metų, bet... Politinė situacija nepavydėtina, nes per tą dešimtmetį pasikeitė trys vyriausybės, ir kiekviena išėdama išsinešė ir viltis, ir ką nors iš valstybės aruodo. Todėl vargas krinta ant pensininkų, vaikų ir ligonių pečių. Pensijos neišmokamos, „Sodra“ nesurenka pinigų. Pensininkai iš savo menkų pensijų dažnai išlaiko ir savo vaikų šeimas. Žemės ūkio veikla remiasi pagamintais produktais, o Lietuvoje ūkininkai kartais už savo produktus negauna pinigų net pusę metų. Pienas, kurio litras kainuoja 50 centų, yra tų „trihektarininkais“ vadinamų ūkininkų pagrindinės pajamos (ir už pieną laiku nesumokama). Tas pinigų negavimas už produkciją yra kaimo skaudžiausia problema. Žmonės į Europos rinką bijo eiti, nes jos nežino ir nesupranta. Valstiečių partijos pirmininkas Ramūnas Karbauskis organizuoja žemdirbių protesto akcijai. Jis iš to uždirbs kelis šimtus litų, o kiek protestuotojai praras – jam nesvarbu. A. Paulauskas irgi organizavo protesto „Žygi į Vilnių“. Žmonės nesupranta nei tų visų situacijų „plonybių“, nei kas už jų slepiasi. Kaimo žmonijai tamsumu pasinaudoja tie, kurie nenori sėkmės Lietuvai.

Didelė kaimo bėda ir nelaimė yra alkoholizmas. Žmonės galbūt geria iš nevilijos, o gal tai – sovietinis palikimas. Alkoholizmas žmones tiesiog pjauna. Jie nuodijami „Pilstuku“, kuris jau ir „Kaukoline“ vadinamas. Visi girdejome, kaip girtuoklis tėvas nužudė savo

mažametę dukrytę. Vienoj vaikų prieglaudoj buvo rasta dviejų metų mergytė, serganti gonoreja.

Prelegentė sakė, kad reikia remti kaimo mokyklas, suburti vaikus ir jų tėvus. Aiškino, kad „Valstiečių laikraščio“ labdaros fondas „Kaimo vaikai“ stengiasi, kad būtų remiamos kaimo mokyklos, nes jos dažnai uždamos neva esą mažai vaikų mokykloje. Kas surankios vaikus autobusais ir nuvež į mokyklą, turinčią sporto sales ir kompiuterius (tokios mokyklos yra propaguojamos ir globojamos)? Labai svarbu, kad kuo daugiau mokyklų liktų neudaryta.

R. Svobienė pasakojo apie vaikų invalidumą. Ligonijų kamos potvarkiai sukelė sumaištį dėl invalidumo nustatymo. Pavyzdys: 16-ko metų vaikui, parvežtam iš gydymo Amerikoje, reikia gulti į ligoninę, kad lietuvių gydytojai nustatytų invalidumą. Vargšai žmonės (tėvai su ligotais vaikais) laukia ilgiausias valandų koridoriuose, kol bus priimti, o gydytojai tiesiog šaipoja iš jų. Invalidumas Lietuvoje nustatomas dviem metams. Prelegentė valdininkiją Lietuvoje prilygino voratinklį, kuris apipynęs viską, stengiasi išlaikyti savo darbus kaip sovietų laikais. Kol pereini valdininkų ratą, tampa visiškai nualintas.

Lietuva turi žmonių, kurie neperanda vilties, yra atkaklūs ir gyvenimą bando kurti iš naujo. Batakiuose, Tauragės rajono mokykloje, vaikai R. Svobienėi sakė, kad „mums trūksta laimės, o tėveliams darbo“. Gaila, kad kaimietiai dar neišmoko patys galvoti ir dirbti. Jie vis dar neužmiršo kolūkinės sistemos. Po tokios informacinės ir gana liūdnos paskaitos prelegentė atsakė, jog gausybę taip pat liūdnu klausimų. Norintieji užsisakyti „Valstiečių laikraštį“, kurio globojamas labdaros fondas „Kaimo vaikai“ tikrai labai daug padeda kaimo vaikams, tai gali padaryti, kreipdamiesi į B. Juodelį „Drauge“. Prenumerata – 140 dol. metams, laikraštis išeina du kartus per savaitę.

Matėme ir V. Jakovicko vaizdą apie Vėlinės Lietuvoje – Šventaragio slėnyje. Prisiminėme net ir tuos, kurie nežinia kur miega amžinuoju miegu (zuve miške ar tremtyje), kuriems niekas žvakelės neuždega.

Prieš pradedant pietauti B. Jasaitienė pakvietė visus susirinkusius sugiedoti „Ilgiausių metų“ mūsų „spiritus movens“, nepailstancius programų kūrėjai, vedėjai E. Sirutienė, sulaukusiai gražaus ir garbaus gimtadienio. Kaip gerai, kad turime „Seklyčią“ – tokią tikrą ir šiltą užuovėją.

Emilija J. Valantinienė

„Dovana Lietuvai“ konferencijoje, vykusioje lapkričio 5-7 d. Arlingtone. Iš kairės: Gražina Liautaud, Regina Svobienė, Birutė Jasaitienė.